Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к. На 3 — 2 р. 70 к. На 6 — 4 р. — к. На 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародняя — 20 к. мясцовая — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок пэтыту пасьля тэксту — р. 50 к. За радок пэтыту насупроць тэксту 1 р. — к. За радок пэтыту перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Зьмен тарыфу бярэцца 10 проц. надбаўкі.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумант — 35 кап. За кожны дадатковы — 15 Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант — 15 За кожны дадатковы — 5 Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 297 (2485) Серада, 26-га сьнежня 1928г.

Пад знакам адзінасьці шляхоў праф-руху і ленінскае партыі

ЗАЧЫНІЎСЯ 8-мы ЗЬЕЗД ПРАФСАЮЗАЎ.

МАСКВА, 24-12. Учора ўвечары адбылося заключнае пасяджэньне 8-га ўсесаюзнага зьезду прафсаюзаў. Пасьля ўхвалы рэзалюцый аб усіх заслуханых дакладах зьезд абраў пленум УЦСПС у складзе 234 членаў і 68 кандыдатаў. Сярод абраных у склад пленуму—т.т. *Томскі, Дагадаў, Мяльнічанскі, Лазоўскі, Гінзбург, Яўрэінаў, Рудзутак, Арджанікідзэ, Куйбышаў, Лобаў, Любімаў, Андрэеў, Кагановіч, Угланаў, Мільчакоў, Жданаў, Карасьцялёў, Лепсэ і інш.*

У складзе пленуму—60 рабочых ад варштату.

Зачыняючы зьезд т. Дагадаў падкрэсьліў, што ўся праца зьезду адбывалася над лёзунгамі—бліжэй да мас і больш чуласьці да іх патрэб. Зьезд паказаў,—сказаў т. Дагадаў,—што прафрух адзіны і што лінія УЦСПС—адзіна правільная лінія, якая забясьпечвае далейшы рост савецкага прафруху. Мы пойдзем сьмела і непарушана па шляху, вызначаным ленінскай партыяй і ленінскім ЦК УсеКП(б). Гэта—шлях індустрыялізацыі краю, перабудова адсталае вёскі ў вёску сацыялістычную, шлях усебаковага абслугоўваньня рабочае масы.

Зьезд абвяшчаецца зачыненым. Усе сьпяваюць Інтэрнацыянал.

Пасьля зачыненьня зьезду адбыўся пленум УЦСПС. Пленум абраў у склад прэзыдыуму УЦСПС 21 члена і 12 кандыдатаў. У ЧЛЕНЫ ПРЭЗЫДЫУМУ абраны т.т. ТОМСКІ (старшыня УЦСПС), ДАГАДАЎ (сэкратар УЦСПС), Кагановіч, Мяльнічанскі, Лазоўскі, Міхайлаў, Уладзіміраў, Лепсэ, Угараў, Акулаў, Гінзбург, Яўрэінаў, Шварц, Амосаў, Угланаў, Фігатнэр, Анцэлёвіч, Ціхон, Аўдзеева, Карасьцялёў і Нікіціна.

КАНДЫДАТАМІ Ў ПРЭЗЫДЫУМ УЦСПС абраны т.т. Чашчыхін, Ударау, Ціхамірава, Вэйнберг, Лугавы, Жданаў, Сянюшкін, Яглом, Чарнышова, Бэрдашкевіч, Багдановіч і Бэрсыльляў.

Шырокае палявеньне чэхаславацкіх рабочых.

ПРАГА, 22-XII. На пленуме цэнтральнага камітэту чэхаславацкае кампартыі з дакладам аб выбарах у мясцовыя лянтагі і аб уроках выбараў для партыі выступіў член бюро партыі і член выканкому Камінтэрну тав. Кольтвальд.

Кольтвальд зазначыў, што камуністы аднесна страцілі 6 проц. галасоў у параўнаньні з парляманцкімі выбарамі 1925 г., хоць і атрымалі 822 тысячы галасоў, не зважаючы на партыйны крызіс і рэпрэсіі проці партыйнага друку аж да зачыненьня газэт. З гэтае прычыны, зазначае тав. Кольтвальд, атрыманыя партыяй галасы маюць большую ўдзельную вагу, чымся ў 1925 г. Аднак у той-жа час рэфармісты адносна і абсалютна выйгралі значны лік галасоў, а буржуазныя партыі ў агульным страцілі галасы. Гэта сьведчыць аб палявеньні рабочых мас.

Фашызацыя Латвіі.

РЭВЕЛЬ, 22-XII. Разглядаючы склад новага латвійскага ўраду орган эстонскіх сацыял-дэмакратаў „Рахва Соня“ [illegible]

Арышт б. латвійскага міністра.

„Курʼер Варш.“ (№ 351) [illegible]

РЭПРЭСІІ ПРОЦІ УКРАІНЦАЎ У РУМЫНІІ

ВЕНА, 24-XII. Букавінскія газэты паведамляюць, што арган украінскіх сацыял-дэмакратаў „Вольная Букавіна“ [illegible]

АБ'ЯДНАНЬНЕ РЭФАРМІСЦКІХ СІЛ У ЯПОНІІ.

ТОКІЁ, 21-XII. [illegible] Японіі ў Токіё ўхваліла заснаваць новую партыю пад назваю Ніхонтай Сэто («японская масавая партыя»). Праграма новае партыі патрабуе «ажыцьцёвіць законнымі сродкамі рэформу сыстэмы зямельнае ўласнасьці і ўласнасьці наогул». Далей, праграма патрабуе рэформы выбарчага права, уводзеньня сацыяльнага заканадаўства, волі арганізацый, уводзеньня 8-мігадзіннага працоўнага дню і інш.

РАЗГОН ЯПОНСКАЕ РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЕ ПАРТЫІ.

ТОКІЁ, 24-XII. [illegible] канфэрэнцыю Сінто-Дзумбікай (партыя заснаваная правым крылом рабоча-сялянскае партыі Родо-Намінто, распушчанае міністэрствам унутраных спраў). Канфэрэнцыя меркавала закончыць легалізацыю новае рабоча-сялянскае партыі, узамен Родо-Намінто.

Адначасна міністэрства ўнутраных спраў распусьціла ўсе арганізацыі Сінто-Дзумбікай.

ГАМІНДАН У ПАЛАСЕ АМЯРЦЬВЕНЬНЯ.

Кампартыя ізноў дзейная сіла.

ШАНХАЙ, 21-12. Ангельскі орган «Норд Чайна Дэйлі Ньюс» зьмяшчае артыкул Сакольскага пад загалоўкам „Кітайская камуністычная партыя“. Падаючы вытрымкі з справаздач апошняга кангрэсу Камінтэрну, Сакольскі піша: «У сучасны момант кітайская камуністычная партыя ізноў робіцца актыўнай арганізацыяй з дакладна акрэсьленаю праграмаю і ўважліва распрацаванаю тактыкаю.

Гаміндан у сучасны момант знаходзіцца ў паласе амярцьвеньня. Ні правае, ні левае крыло Гаміндану не зьяўляецца сапраўдным жыцьцёвым, а народ зусім расчараваўся ў ім. Толькі камуністы праводзяць працу сярод галадуючага і замораннага сялянства, якому няма чаго траціць, апроч свайго жабрацкага жыцьця“.

Новы фінляндзкі ўрад.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 21-XII. Новы фінляндзкі ўрад складаецца з прадстаўнікоў партыі прагрэсыстаў і аб'яднанае партыі. Прэм'ер-міністрам будзе Мантэрэ і міністрам замежных спраў застаецца ранейшы міністр Пракопэ.

Такійскі муніцыпалітэт—зборня хабарнікаў.

ТОКІЁ, 21-XII. Міністр унутраных спраў загадаў распусьціць муніцыпальны збор у Токіё, бо там выкрыліся выключныя справы хабарніцкага характару. У сувязі з гэтым арыштавана ўжо блізка паловы сяброў збору.

Пакт Келёга яшчэ не ратыфікаваны Амэрыкай.

ВАШЫНГТОН, 22-XII. Сэнат адклаў ратыфікацыю пакту Келёга, а таксама ўхвалу марское праграмы. Гэтыя пытаньні будуць абмяркоўвацца на сэсіі сэнату, якая склікаецца 3-га студзеня.

БЭСАРАБІЯ ЎСЁ ЯШЧЭ Ў СТАНЕ АСАДЫ.

ВЕНА, 21-XII. Як паведамляюць з Бухарэсту, у Бэсарабіі выбухнуў масавы рух за адмену асаднага становішча ў прыдняпроўскіх абласьцёх.

Хістаньні ў галяндзкай меншавіцкай апазіцыі.

БЭРЛІН, 18-XII. Як паведамляюць з Амстэрдаму, 3-я ўсегаляндзкая канфэрэнцыя левае сацыял-дэмакратычнае апазіцыі ўхваліла 50-цю галасамі проці 38-мі тэзісы, складзеныя ранейшым камуністам Кадтам. Асноўная думка тэзісаў грунтуецца на патрабаваньні адзінства „чаз згіднае 2 га і Амстэрдамскага Інтэрнацыяналаў“ 38 дэлегатаў, якія галасавалі проці тэзісаў—у тым ліку Эдзо Фімэн—патрабавалі прызнаць Камінтэрн і Чырвоны Прафінтэрн.

У Саюзных Рэспубліках.

Новы аўгансі пасол у СССР.

МАСКВА. 23-га сьнежня ў Маскву прыехаў нованазначаны надзвычайны і поўнамоцны пасол Аўганістану ў СССР пан Гулям-Набі-хан. Гулям-Набі-хан зьяўляецца адным з самых блізкіх супрацоўнікаў падышаха Аманулы-хана і належыць да ліку аўганскіх дзяржаўных дзеячоў, пры дапамозе якіх Аманула-хан ажыцьцяўляе сваю рэфарматарскую чыннасьць. У 1922 г. ён быў назначаны надзвычайным пасланьнікам і паўнамоцным міністрам Аўганістану ў Маскву і прабыў тут да 1924 г. У бытнасьць пана Гулям-Набі-хана пасланьнікам у Маскве ў 1922-24 г. г. яму належала заслуга ў справе ўмацаваньня і разьвіцьця на базе савецка-аўганскага ўгавору 1921 г. палітычных і эканамічных узаемадачыненьняў між СССР і Аўганістанам. Гулям-Набі-хан прыехаў у Маскву ў якасьці першага надзвычайнага і паўнамоцнага пасла Аўганістану ў СССР.

Пан Гулям Набі хан у гутарцы з супрацоўнікам ТАСС наконт савецка-аўганскіх дачыненьняў заявіў: «Мне паўторна выпадае гонар быць прадстаўніком майго краю пры ўрадзе Савецкага Саюзу. Я маю шчасьце адзначыць, што прыяцельскія дачыненьні між нашымі дзяржавамі, якія грунтуюцца на шчырай сымпатыі і вучоце ўзаемных палітычных і эканамічных інтарэсаў, няўхільна наш раліся і ўзмацняліся праз увесь час іх незалежнага існаваньня“.

Наконт унутранага становішча ў Аўганістане пан Гулям-Набі-хан зазначае: „Водлуг апошніх вестак, якія мае пасольства, можна з упэўненасьцю сказаць, што рэакцыйны рух проці рэфарматарскае дзейнасьці падышаха Аманулы-хана будзе ў бліжэйшыя дні прыдушан і майму ўраду ўдасца прысьмірыць адсталыя элемэнты, якія пашлі на правакацыю некалькіх рэвалюцыйных правадыроў. Я ўпэўнены, што гэтыя падзеньні ў хуткім часе перакінаюцца ў памылковасьці свяіх пазіцый, і мой урад будзе з падвоенай энэргіяй праводзіць тыя рэформы, якія ябернуць Аўганістан у сучасную цывілізаваную дзяржаву».

Крэдыты на рабочае кватэрнае будаўніцтва ў РСФСР

МАСКВА. Нарада пры УЦСПС пастанавіла разьмеркаваць выдадзены Усекамбанкам крэдыт на індывідуальнае кватэрнае будаўніцтва ў суме 600.000 руб. наступным парадкам: для Тульскага раёну—30.000 руб., Уралу—200.000 руб. Сібіру—50.000 руб., Уладзіміру—100 000 руб. Іванава-Вазьнясенску—150 000 руб. і Ніжняму-Ноўгараду—70.000 руб

Антырэлігійныя вечары ў Ленінградзе.

ЛЕНІНГРАД, 24-XII. У дні адпачынку ў Ленінградзе праводзіцца шмат антырэлігійных вечароў. Сёньня адбыўся агульна-гаразкі вечар у цэнтральным доме асьветы, у якім з дакладамі выступалі навуковыя працаўнікі Эрмітажу, інстытуту гісторыі мастацтва і акадэміі матэр'яльнае культуры. Вечары таксама былі наладжаны ў сельска гаспадарчым музэі і ў таварыстве сьветазнаўства. Ва ўсіх рабочых клюбах адбыліся вечары, на якіх былі зроблены антырэлігійныя даклады. У тэатрах наладжаны выступленьні рабочых драматычных і музыкальных гурткоў самадзейнасьці. Пралеткульту, тэатру пралетарскага актора, першае дзяржаўнае мастацкае студыі і інш.

Пачынаецца перадача малюнкаў на адлегласьці.

ЛЕНІНГРАД, 24-XII. На цэнтральным тэлеграфе ўстаноўлен атрыманы з Нямеччыны апарат для перадачы малюнкаў на адлегласьці. Гэтымі днямі пачнецца перадача малюнкаў і рукапісаў з Ленінграду ў Маскву па тэлеграфных правадох і па радые.

ДАСЯГНЕНЬНІ І ЗАГАНЫ ГАРБАРНАЕ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ.

МАСКВА. Калегія НК РСІ заслухала даклад аб выніках абсьледаваньня гарбарнае прамысловасьці.

Абсьледаваньне ўстанавіла, што дзяржаўная гарбарная прамысловасьць за апошнія гады мае шмат дасягненьняў. Разам з тым абсьледаваньне выявіла і шмат недахопаў. Адзначаная малы выпуск прадукцыі для сялянскага рынку: сялянскі абутак, напрыклад, складае каля 9-ці проц. агульнае прадукцыі абутку, а патрэба вёскі ў рымарных і аўчынных вырабах не здавальняецца гарбарнаю прамысловасьцю нават на 10 проц. У будаўніцтве гарбарнае прамысловасьці выкрыта бясплянавасьць, бяссыстэмнасьць, шмат адыходаў ад патрабаваньняў сучаснае тэхнікі вытворчасьці і г. д. Не вывучаецца заграничны вопыт і дасягненьні; амаль што нічога не робіцца ў галіне рацыяналізацыі вытворчасьці і г. д. Між тым водлуг падрахункаў абсьледавачае групы РСІ, толькі ў выніку рацыяналізацыі тэхналёгічных працэсаў, выкарыстаньня астач і адкідаў гарбарная прамысловасьць можа мець за год блізка 55-ці міліёнаў рублёў эканоміі.

Для распрацоўкі канкрэтных мерапрыемстваў у галіне рацыяналізацыі гарбарнае прамысловасьці калегія НК РСІ СССР назначыла спэцыяльную камісію.

Каштоўнае пачынаньне.

РАСТОЎ-ДОН. [illegible]

П'ЯНІЦА АБЗЬВЕЧЫЎ ІНЖЫНЭРА.

АБУРЭНЬНЕ РАБОЧЫХ ПРОЦІ АГІДНАГА ЎЧЫНКУ НАП'ЯНЧЫКА.

РАСТОЎ-ДОН, 24-XII. [illegible]

ЯК РАСПАЎСЮДЖАНА 2-Я ПАЗЫКА ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ.

МАСКВА, 21-XII. [illegible]

КУЛАЦКІ ВЫКАНКОМ.

БАКАНЬ. [illegible]

Засеўны абшар у РСФСР павялічваецца на 8 пр.

МАСКВА. [illegible] выдаецца 54.549.000 рублёў.

Аманула пераехаў у Кандагар(?)

АГЕНЦТВА РЭЙТЭРА АБ АЎГАНСКІХ ПАДЗЕЯХ.

ЛЁНДАН, 23-XII. Агенцтва Рэйтэра паведамляе з Нью-Дэлі: «Жанчыны і дзеці з ангельскае місіі ў Кабуле ў добрым стане пераехалі ў Кешавар (ангельская крэпасьць у Індыі). Афіцыйная вэрсія аб сучасным становішчы ў Аўганістане наступная: аўганскі двор пераводзіцца ў Кандагар, але немагчыма сказаць, якога роду кіраўніцтва існуе, і адкуль будуць ісьці загады—з Кандагару, з Кабулу ці з абодвых пунктаў адначасна. Адно толькі бязумоўна, што падышах Аманула не разьбіты, а зьбірае зараз больш магутныя сілы ў Кандагары».

Француская правакацыя ў Марока.

ПАРЫЖ. Некалькі дзён назад, т. зв. «дысідэнты» (г. зн. непадначаленыя тубыльцы), абураныя шматлікімі правакацыйнымі ўчынкамі французаў, напалі ў Тафілялеце (у Марока) на францускі транспарт і забілі генэрала Кляверы. Галоўны штаб выкарыстаў гэтую падзею, каб распачаць энэргічную кампанію дзеля аднаўленьня ваенных апэрацый каб заваяваць Тафілялет. Генэрал Франшэ д'Эспрэ прыехаў учора ў Арая. Можна з упэўненасьцю казаць, што гэтымі днямі пачнуцца апэрацыі карных экспэдыцый, а потым і агульны наступ.

Урад Пуанкарэ ўзмацняе рэпрэсіі проці ворагаў гэтае ваеннае авантуры. Шмат якія салдаты і цывільныя засуджаны да зьняволеньня ў вастрозе за агітацыю проці мілітарызму. У хуткім часе ў парлямант будзе пададзен законапраект „проці шпіёнажу“, каб паралізаваць дзейнасьць кампартыі і рабкораў, якія імкнуцца выкрыць падрыхтоўку вайны.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ

Буржуазея Польшчы застаецца ў хвасьце.

ВОДГУКІ НА САВЕЦКА-НЯМЕЦКУЮ ЗГОДУ Ў ПОЛЬСКАЙ ПРЭСЕ.

ВАРШАВА. Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: «Газэта Варшаўска» прысьвечвае артыкул пазіцыі міжнароднага капіталу ў адносінах да СССР. Газэта зазначае, што з прычыны недахопу рынкаў, вочы капіталістаў у сучасны момант накіроўваюцца ў бок Расеі. На падставе шэрагу фактаў, у тым ліку прамовы Літвінава, у якой гаварылася, што саветы не праводзяць прапаганды за межамі СССР, «Газэта Варшаўска» зазначае: «Усё гэта сьведчыць, што мы знаходзімся напярэдадні зьмены пазіцый у адносінах да СССР. Гэта ня ўсёроўна для Польшчы—самае блізкае суседкі СССР, якая мае ўжо даўнюю традыцыю гандлёвых зносін з Расеяй і падтрымлівае з СССР дыплёматычныя зносіны ўжо 8 гадоў. У сучасны момант, калі міжнародны капітал рыхтуецца да мірнага эканамічнага прасоўваньня ў СССР, трэба запытаць сябе, ці выкарысталі мы ўсе выгоды нашага палітыка-геаграфічнага становішча».

Дэманстрацыя беспрацоўных.

„Газэта Варшаўска“ (№ 377) [illegible]

Злоўжываньні ў Геаграфічным інстытуце ў Варшаве.

[illegible]

Мілітарызацыя польскай пракуратуры.

„Дзеньнік Віленскі“ (№ 294) [illegible]

Каша замест рысу.

[illegible]

Школы для нацменшасьцяў.

Пасол Чапінскі [illegible] у Польшчы: у 1926-27 г. у Польшчы было 4 бел. школы з агульным лікам 532 вучняў; у 1927-28 г. лік бел. школ узрос да 25 з лікам вучняў 2111. „Што-ж гэта за лічбы, сказаў п. Чапінскі, калі адначасова ў Польшчы было 27 чэскіх школ, 96 літоўскіх і 189 яўрэйскіх (прыватных)“.

Беспрацоўе ў Варшаве.

[illegible] беспрацоўных уяўрэс.

Бяздомныя Варшавы.

Паводле апошніх статыстычных даных, у розных варшаўскіх прытулках знаходзіцца 2778 сем'яў, якія ня маюць сваіх уласных памяшканьняў. Сем'і гэтыя складаюць 10.526 асоб.

ВАЖНЫ КРОК НАПЕРАД.

Зроблен вельмі важны крок наперад у разьвіцьці савецка-нямецкіх адносін. Гэты крок замацаван скончанымі 21 сьнежня савецка-эканамічнымі перагаворамі.

Савецка-нямецкі дагавор быў падпісан 12 кастрычніка 1925 г. Тэрмін яго канчаўся ў сакавіку 1928 г. У лютым 1928 г. у Бэрліне нашы і нямецкія прадстаўнікі павінны былі дагаварыцца аб скасаваньні з дагавору розных ўзаемных недахопаў, якія выявіліся на практыцы. Наогул-жа, дагавор абодвымі бакамі прызнаваўся здавальняючым. Гэта пацьвярджалася поўнасьцю ўжо тым, што ні Нямеччына, ні СССР не скарысталі свайго права за паўгода да сканчэньня тэрміну дагавору заявіць аб жаданьні адмовіцца ад працягу яго.

Ня гледзячы на поўную жыцьцяздольнасьць дагавору, перагаворы ў Бэрліне былі перарваны. Нямеччына зазначала, як на прычыну для разрыву перагавораў, на арышт некалькіх нямецкіх інжынэраў, абвінавачаных па шахцінскай справе. Але ні для каго не магло быць сумненьня ў тым, што сапраўдная прычына крыецца зусім у іншым. Гэтай сапраўднай прычынай было выступленьне часткі нямецкіх капіталістаў з вострымі нападкамі на нявыгаднасьць—як яны сьцьвярджалі—далейшага гаспадарчага супрацоўніцтва з Савецкім Саюзам.

Нямецкія газэты пісалі, што вываз з Нямеччыны ў Савецкі Саюз малы. А калі так,—дык, значыцца, ня выконваецца савецкім бокам 1 артыкул эканамічнай згоды. Зьмест-жа гэтага артыкулу наступны:

«Падпісаўшы дагавор, бакі будуць імкнуцца да таго, каб усімі спосабамі садзейнічаць разьвіцьцю ўзаемных гандлёвых зносін, дасягнуць магчымай устойлівасьці таварабмену і, па меры посьпехаў гаспадарчага аднаўленьня, давесьці ўздзел абедзьвюх краін ва ўзаемным вывазе і ўвозе да даваеннага ўзроўню».

А далей ішлі звычайныя разважаньні аб тым, што манаполія замежнага гандлю СССР не дае магчымасьці нямецкім таварам укараніцца на савецкіх рынках.

Савецкая дэлегацыя тады-ж бліскуча давяла, спасылаючыся на весткі з нямецкіх-жа крыніц, што ўсе абвінавачваньні супроць СССР няверны, і што гандаль з Нямеччынай расьце. Абвергнуць довады нашай дэлегацыі нямецкі бок ня мог, але перагаворы былі ўсё такі перапынены.

Аднавіліся яны толькі 27 лістапада ў Маскве і пасьпяхова скончыліся 21 сьнежня.

Мы маем права асабліва адзначыць пасьпяховасьць сканчэньня гэтых перагавораў, бо канфэрэнцыя з нямецкіх і нашых прадстаўнікоў прызнала, што таваразварот паміж абедзьвюма краінамі разьвіваўся пасьпяхова, асабліва за апошні год. Абодва бакі прызналі, што 1-ы артыкул эканамічнай згоды ні ў якой меры ня быў парушан, а значыцца і манаполія замежнага гандлю СССР не зьяўляецца перашкодай для гандлёвых зносін з намі іншых краін.

21 сьнежня савецка-нямецкія гандлёвыя адносіны зноў умацаваліся. Умацаваньне іх адбіваецца і на тых размовах, якія праходзілі за апошнія дні весьці ў парляманце ангельскаму міністру замежных спраў Чэмбарлену, і ён прымушан усяк выкручвацца, каб апраўдацца ў эканамічным разрыве з СССР.

Статыстыка нашых гандлёвых абаротаў з іншымі краінамі гаворыць, што ў 1927-28 гаспадарчым годзе наш абарот з Нямеччынай узрос на 102 млн. руб., з Амэрыкай—на 43 млн. руб., а з Англіяй—зьменшыўся на 97 млн. руб.

Само сабой відаецца ўвочы, што месца Англіі ў нашым замежным гандлі займаюць іншыя краіны. І калі Чэмбарлена папракаюць у парляманце за ўпартасьць у нежаданьні аднаўленьня гандлёвай сувязі з СССР, ён ня можа прыдумаць нічога лепшага, як спасылацца на нейкую „прапаганду“, якую нібы вядзе СССР супроць ангельскага ўраду. І ніводнага доказу гэтай «прапаганды» Чэмбарлен прывесьці ня мог.

Але затое ні сам Чэмбарлен і ніхто іншы ў Англіі не сумняваецца ў выніках тэй «прапаганды» хібаў і памылак ангельскага ўраду, якую прадстаўляе рыхтуемы «паход» на Лёндан ангельскіх беспрацоўных. Дзеячы ангельскага рабочага руху надрукавалі адозву да рабочых Англіі. Адозва шырока распаўсюджваецца сярод рабочых і гаворыцца ў ёй наступнае:

«Ніякая дабрачыннасьць не направіць створанага становішча. Крызіс у вугольнай прамысловасьці зьяўляецца нацыянальным ліхам. Мы патрабуем, каб урад (ангельскі) прадставіў усім гарнякам працу або поўнае ўтрыманьне».

Вось з якой «прапагандай» павінен лічыцца ангельскі ўрад. У гэтай «прапагандзе» ўжо нельга абвінавачваць савецкі ўрад, і нагэтаму нічога дзіўнага няма ў нядаўнім паведамленьні з Бэрліну. У гэтым паведамленьні гаворыцца, што ангельскі ўрад „пастанавіў не пярэчыць“ супроць намечанай паездкі ў СССР дэлегацыі ангельскіх банкіраў, прамыслоўцаў і палітычных дзеячоў.

Ангельскія разважлівыя дзяльцы спрабуюць, мабыць, падштурхнуць наперад справу аднаўленьня гандлёвай сувязі з СССР, ангельскі-ж урад не знаходзіць ужо магчымым „пярэчыць“ супроць гэткага пачыну.

Савецка-нямецкі дагавор зьяўляецца, такім чынам, ня толькі крокам наперад у нашых зносінах з Нямеччынай, але, магчыма, і крокам да пашырэньня сувязі з іншымі краінамі. **Н.**

У ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ.

„ДЗЕНЬНІК ВІЛ.“ АБ БЕЛАРУСКІХ ГІМНАЗІЯХ.

„Дзеньнік Віл.“ (№ 294) зьмяшчае наступную заметку аб беларускіх гімназіях у Польшчы:

«Беларускія гімназіі ў Вільні, Вілейцы, Клецку і Радашковічах ня столькі служылі мэтам навучаньня беларускай моладзі, наколькі былі вогнішчамі рэвалюцыйна-камуністычнай прапаганды; пры гэтым старшых клясаў перасылалі на «давучаньне» ў Менск. Гэта, урэшце, скончылася зачыненьнем гімназій ў Вілейцы, Радашковічах і, урэшце ў Клецку... апошнімі часамі, пасьля выдаленьня 17 вучняў з віленскай гімназіі, рэвалюцыйныя элемэнты распачалі шалёную агітацыю паміж бацькамі і вучнямі з мэтаю пачаць пасьля калядных канікул байкот Беларускай гімназіі ў Вільні».

З гэтай заметкі мы ўпяршыню даведваемся, што і Клецкая Бел. Гімназія таксама зачынена ўжо. Пädругое — „Дз. Віл.“ сьцьвярджае, што рэпрэсіі польскай адміністрацыі, а мы думаем, што і мэтады кіраваньня сучаснай адміністрацыі Віл. Бел. Гімназіі выклікаюць не заспакоеньне, а новае абурэньне і пагражаюць памянёнай гімназіі поўным развалам.

Пасольскія мітынгі.

«Беларуская Крыніца» (№ 58) паведамляе, што 15 сьнежня ў мястэчку Ляхавічах, Баранавіцкага пав., адбыўся мітынг паслоў з партыі «Бел. Хрысьц. Дэмакраты» Карузы і Станкевіча. На другі дзень адбыўся мітынг тых-жа паслоў у Гарадышчы і Мядзьведзічах.

Арышты сярод беларусаў

20 сьнежня ў Вільні адбыліся арышты сярод беларусаў у Вільні. Як паведамляе «Дзеньнік Віленскі (№ 292), „16 сьнежня адбыўся нелегальны сход «т-ва Бел. Школы», на якім былі прысутныя вучні вышэйшых клясаў Бел. гімназіі ў ліку 18 асоб (12 з 7 кл. і 6 з 8 ай). 20 сьнежня паліцыя ўвайшла ў будынак гімназіі, дзе вучні былі; паліцыя начала экцэсы і сілай выдаліла вучняў з гімназіі. У сувязі з гэтым фактам, улада затрымала вядомага беларускага дзеяча Савіцкага, які ня мае польскага грамадзянства і выселіла яго за польска-савецкую граніцу.

За прыналежнасьць да камсамолу.

Віленскі акруговы суд разьбіраў гэтымі днямі справу нейкага І. Наука абвінавачанага ў прыналежнасьці да камсамолу. У свой час на яго кватэры была зроблена рэвізія і быццам была знойдзена камуністычная літаратура. Суд прыгаварыў яго на 2 гады астрогу.

За зьнявагу ўраду і марш. Пілсудзкага.

22 сьнежня навагрудзкі акруговы суд прыгаварыў сэквэстратара скарбовай управы ў Навагрудку Альфэрта Олевінскага на 3 месяцы астрогу за тое, што ён 31 жніўня на рынку ў Навагрудку лаяў урад і марш. Пілсудзкага.

Забойства лясьніка.

У в. Альхеўцы, Баранавіцкага пав., нейкі Ілья Філіпчык два разы выстраліў праз акно ў лясьніка Адама Лянуца. Прычына забо ства невядомая. У працягу апошніх 3-х тыдняў гэта ўжо трэцяе забойства лясьнікоў у Баранавіцкім павеце.

ЛЁЗУНГІ ДА 10-ЦІГОДЗЬДЗЯ АГАЛАШЭНЬНЯ БССР.

1. Камуністычная партыя палажыла ў аснову сваёй праграмы лёзунг: «права нацый на самавызначэньне і аддзяленьне».

2. Толькі пралетарская рэвалюцыя дала магчымасьць вырашыць нацыянальнае пытаньне.

3. Толькі ў саюзе з братэрскімі савецкімі рэспублікамі, у Саюзе Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, забясьпечана палітычнае, эканамічнае і культурнае развіцьцё БССР.

4. У Х гадавіну БССР вышэй падымем сьцяг бальшавізму. Наперад за развіцьцё сацыялістычнай прамысловасьці, за буйнае калектыўнае земляробства.

5. У Х-ю гадавіну існаваньня БССР мы адзначаем вялікія поспехі на фронце эканамічнага і культурнага развіцьця.

6. У Х гадавіну БССР высунем новыя кадры з працоўных.

7. БССР—саюз працоўных усіх нацыянальнасьцяў, насяляючых яе.

8. Інтэрнацыянальная салідарнасьць пралетарыяту і працоўных мас—першая гарантыя перамогі сацыялізму.

9. У Х гадавіну існаваньня савецкай Беларусі працоўныя БССР шлюць прывітаньне працоўным Заходняй Беларусі.

10. Толькі ў БССР, як і ва ўсім Саюзе Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, забясьпечана палітычнае, эканамічнае і культурнае развіцьцё працоўных нацыянальных меншасьцяў.

11. Рабочая кляса і яе камуністычная партыя на чале будаўніцтва беларускай культуры.

12. Беларусізацыя і карэнізацыя ўмацяюць саюз пралетарыяту з асноўнымі масамі сялянства.

13. Беларусізацыя і карэнізацыя пралетарскіх кадраў забясьпечвае пралетарскі характар беларускай культуры.

14. У Х-ю гадавіну 1-га зьезду КП(б)Б шлем прывітаньне.

15. Дзесяцігодзьдзе БССР—доказ салідарнасьці народаў, аб'яднаных у Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

16. Няхай жыве Чырвоная армія—вартавы рубяжоў БССР і СССР.

17. У дзесяцігодзьдзе БССР шлем прывітаньне рабочым і сялянам Заходняй Беларусі і Польшчы.

18. Няхай жыве сусьветная пралетарская рэвалюцыя і штаб яе—Камуністычны Інтэрнацыянал.

19. Будуючыя калектыўныя гаспадаркі—прыклад для сялянства.

20. Пашырым сельскагаспадарчую каапэрацыю.

21. Саюз рабочае клясы і беднаты з серадняком—гарантыя перамогі.

22. Шчыльны саюз працоўных усіх нацыянальнасьцяў.

23. Развіцьцё сацыялістычнай прамысловасьці—аснова ўзмацненьня рэспублікі.

24. Мы імкнёмся да міру.

25. Уважлівасьць да інтарэсаў працоўных мас.

26. Вялікі Кастрычнік—крыніца магутнага росквіту Беларускай пралетарскай культуры.

27. На другое дзесяцігодзьдзе існаваньня БССР яшчэ больш узмацнім работу па ўзьняцьцю сельскае гаспадаркі, па падвышэньню ўраджайнасьці, па палепшаньню бядняцка-серадняцкай гаспадаркі.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Нашы дасягненьні да 10-х угодак БССР.

Вёска Сукачоўка разьмясьцілася ў паўднёвых балотах Гомельшчыны. Да рэвалюцыі гэта была адна з самых бедных і некультурных вёсак нашага кутка. Сяляне жылі зьдзекі ад абшарнікаў Паскевіча, Статкевіча. Ніякае культурнае ўстановы тут не было, не было нават і школы. Насельніцтва было непісьменнае.

Калі пачалася Кастрычнікавая рэвалюцыя, насельніцтва адразу-ж далучылася да яе. Многія пайшлі на фронт абараняць уладу працоўных дабраахвотна. Пасьля перамогі ворагаў вёска пачала перабудоўвацца на новы лад. Па ініцыятыве насельніцтва з дапамогаю ўлады быў пабудаван школьны будынак і зараз-жа адчынілася школа. Цяпер у ёй навучаюцца ўсе дзеці вёскі і ў бягучую зіму ліквідуюць сваю непісьменнасьць асобы да 30 год.

Балючае пытаньне—земляўпарадкаваньне ў наступны момант разьвязана: вёска земляўпарадкавана, выдзелены 2 пасёлкі і зазведзены 4-хпольны і 5 цiпольны севазвароты. Упарадкаван таксама лес мясцовага значэньня і ўведзена правільнае лесакарыстаньне. Для зьнішчэньня балот заснавана мэліярацыйнае таварыства, якое прарабіла вялікую працу па асушэньні балота. Апрача гэтага вёска мае шмат дасягненьняў у каапэрацыйнай справе.

Ёсьць спажывецкі каапэратыў, у якім знаходзіцца 86 проц. насельніцтва ў яго сябраў, у малочнай арцелі—49 проц. У сельска-гаспадарчым —30 проц.

Так наша вёска паступова пераходзіць да сацыялізму і яшчэ 10 год мірнае працы і да 20-х угодак мы будзем абедзьвюма нагамі стаяць на сацыялістычнай глебе.

Ян Дубінін.

Гомельшчына.

Падпісваемся на творы Леніна.

(РАГАЧЭЎСКІ РАЙЁН, БАБРУЙШЧЫНА).

Выпускаемыя творы на беларускай мове—гэта, бязумоўна, вялікае дасягненьне беларускае культуры. Гэтыя творы павінен мець кожны культурны працаўнік, як напр. настаўнік, аграном, доктар і г. д.

На сходзе настаўнікаў Азаранскага падрайёну парашылі ўсім калектывам выпісаць па аднаму камплекту, што складае 8 камплектаў.

Асабліва шырокую вярбоўку за выпіску твораў Леніна вядзе Рагачэўскае аддзяленьне БДВ, якое ўжо сабрала падпіскі на 48 камплектаў. Надалей вядзецца праца па вэрбоўцы, ёсьць надзея сабраць 100 камплектаў.

Я. КРУШЫНА.

У Шклоўшчыне непарадкі.

Напэўна ні ў адным раёне ня знойдзеце вы такога ліку ўсялякіх парушэньняў правільнае лініі і існуючых законаў у галіне загатовак, як у Шклоўскім раёне.

Маецца тамака і ажыятаж, канкурэнцыя, якая выяўляецца ў сьмяротнай бойцы «спэцыялістых», і пераплата звыш паказанае цаны, і шмат чаго іншага.

Можна прывесьці цікавы факт:

У кастрычніку быў складзен акт аб пераплаце Дзяржгандлем пры нарыхтоўцы ільно-семя. Пасьля таго Дзяржгандаль шукае, чым-бы „дапячы“ канкурэнту —сельска-гаспадарчаму крэдытнаму таварыству. І нарэшце—піша ў РВК, што быццам крэдытнае таварыства займаецца «перахватваньнем нарабейнікаў»...

Праўда, апошняе і пацьвердзілася. 11 чалавек, сапраўды, «пераманіла» да сябе таварыства, і склала з імі ўмову, але таварыства ня лічыць гэта якім-небудзь злачынствам.

13 сьнежня складзен акт аб дапушчаных Чарвярунскім спажывецкім таварыствам пераплатах на ільно-насеньні.

Кур'ёзна тое, што 14 сьнежня, у базарны дзень двое «спэцыялістых» з Дзяржгандлю і крэдытнага таварыства літаральна пабіліся адзін з адным, пусьціўшы ў справу апроч кулакоў—двухфунтовыя гіры... А ўсё—канкурэнцыя!

Райвыканком глядзіць на такія выбрыкі скрозь пальцы. Яму, быццам і справы да гэтага няма.

А загатоўкі на Шклоўшчыне, тым часам няўхільна гібеюць...

Юр.

АНТЫСЭМІТЫ-ПАГРОМШЧЫКІ ПАКАРАНЫ.

(Ад нашага ўласнага карэспандэнта).

На справе аб нападзе на яўрэйскі пасёлак Аляксееўку абвінавачвалася 10 чалавек. Семера абвінавачваліся у непасрэдным пагроме, які выявіўся ў разьбіцьці вакон, выламліваньні рам у самох пасялкоўцаў, трое абвінавачваліся ў няпрыняцьці мер да сваечасовага выяўленьня злачынцаў.

Чатыры дні выязная сэсія Акруговага суду ў Рагачэве разьбірала гэтую справу, аддаючы кожнай дробязі вялікую ўвагу.

Судом выяўлена, што біцьцё вакон у пасёлку зьяўляецца ня першым зьявішчам. Да гэтага часу ў пасялкоўца яўрэя Азарава вокны разьбіваліся чатыры разы і ў апошні разам з вокнамі ў яго пацярпеў і малады сад. Злачынцы зьнішчылі яго, павыламаўшы дрэвы.

На судзе яскрава было выяўлена і тое, што сямёрка падсудных Малахаў, Яўсеенка Няфед, Давілаў, Шпакаў, Якушоў, Сьлюнькоў і Яўсеенка Рыгор у час пабояў вокан п'янай гурбою праходзілі па пасёлку, бузілі, хуліганілі. Было выяўлена і тое, што Яўсеенкава Няфеда ў гэты-ж час бачылі на пасёлку з колікам. Але гэтыя ўлікі і наогул сваю віну ўперта адмаўлялі падсудныя.

Толькі старшыня сельсавету прызнаў за сабою віну. Замест таго, каб памагчы пацярпеўшым, ён пакінуў заяву пасялкоўцаў бяз увагі. Міліцыянэры Рыбакоў і Каралёў таксама ня прыйшлі на дапамогу пасялкоўцам. У выніку гэтага, справа заставалася не расьледванай на працягу трох дзён.

Урэшце абвінавачваемы Яўсеенка Няфед у сваім апошнім слове прызнаўся, што злачынства ён утварыў адзін, стараючыся выжыць яўрэя-пасялкоўца Азарава з пасёлку. З прычыны таго, што аб яго варожых адносінах да Азарава ведалі людзі, ён пабіў вокны, каб утаіць злачынства, і ў другіх сялян.

Выязная сэсія прыгаварыла Яўсеенку Няфеда да 10 год пазбаўленьня волі з суровым адмежаваньнем і паражэньнем у правах на 5 год. Старшыня сельсавету Кіцікаў прыгавораны да 1 году пазбаўленьня волі і міліцыянэры Рыбакоў і Каралёў да 6 мес. пазбаўленьня волі кожны. Астатнія 6 падсудзімых апраўданы.

А. Дамброўскі.

Рагачэў, Бабруйшчына.

Там, дзе няма культпрацы.

(Рагачэўскі раён, Бабруйшчына).

Клясавы вораг настолькі абнаглеў, што ён адкрыта выступае і тэрарызуе насельніцтва, прыклад гэтага нахабнага выступленьня здарыўся ня толькі на заводзе «Октябрь“, ён знайшоў сабе месца сярод Ціхінскага камбінату, але трохі ў іншым выглядзе, чымся на заводзе «Октябрь».

Тут увечары два рабочых з камбінату, члены саюзу харчавікоў Жураўлёў Алесь і Масалбасаў Рыгор напіўшыся ў прыватнай піўной, пачалі там хуліганіць.

Напіўшыся да страты розуму, яны вышлі на вуліцу і убачыўшы двох яўрэяў падышлі да іх і зьбілі а потым ускочылі ў першую хату з крыкамі: «Бей жидов“. Далей яны не маглі стрымаць сваёй энэргіі і накіраваліся па шляху дамоў у вёску Навасёлкі, дзе яны жывуць. Але па дарозе бачаць у кватэры дырэктара камбінату т. Шулімскага агонь і ўскочылі туды, выгнаўшы яго з кватэры.

Назаўтра на сходзе рабочых іх ухвалілі выключыць з сяброў саюзу, як хуліганаў-антысэмітаў, а Жураўлёва Алеся адклікаць з складу завкому.

Гэты выпадак яшчэ раз сьведчыць, што культпрацы сярод рабочых камбінату няма, ды і наогул у Ціхінічах яна кульгае, ня гледзячы на тое, што па кашторысу маецца Нардом, а пераважна як рабочыя, так і ўвесь актыў, пачынаючы ад партыйцаў і канчаючы членамі сельсавету—праводзяць свой час у піўной, якую трэба зачыніць, калі хто хоча наладзіць культпрацу і зьнішчыць антысэмітаў.

Я. К.

Праца касы ашчаднасьці пашыраецца.

(Старобінскі раён, Бабруйшчына).

За апошні час па нашаму раёну разгарнулася агітацыйная праца па ўцягваньню вольных сродкаў насельніцтва ў касу ашчаднасьці. Так, напрыклад, кожны сельсьбі лістаносец атрымліваў заданьне завербаваць трох падпісчыкаў у касу ашчаднасьці.

Па гэтай галіне працы ў гэтым годзе мы маем значныя дасягненьні, напрыклад, у 1927 годзе было 108 укладчыкаў, а ў 1928 г. мы маем 160 укладчыкаў; такім чынам мы маем павялічэньне ўкладчыкаў на 48 проц. Укладчыкамі ўнесена ў касу ашчаднасьці 21759 руб. 19 к.

Але трэба сказаць, што хоць мы маем значныя дасягненьні ў гэтай галіне працы, але наогул кажучы, праца касы ашчаднасьці не разгорнута яшчэ як належыць і ня ўсе вольныя сродкі насельніцтва прыцягнуты да ўкладаньня ў касу ашчаднасьці. Па разгортваньню працы касы ашчаднасьці яшчэ прыдзецца многа і напружана папрацаваць, тады можна з упэўненасьцю сказаць, што мы ўсе вольныя сродкі насельніцтва ўцягнем у касу ашчаднасьці.

Юрка Шарко.

Сабралі мэталёвы лом.

Даўно ўжо распачалася кампанія па збору лому, але і да гэтага часу ў Барысаўшчыне мала зроблена.

У ячэйцы пэдтэхнікуму на працягу цэлага месяца гаварылі аб зборы, але лому ня было. Падае камсамолец думку, што лепш усяго зрабіць абход двароў. Гэту думку правялі на адчыненым сходзе, дзе прысутнічала шмат беспартыйных студэнтаў.

У нядзелю 2-XII ранінай пачалі зьбірацца студэнты. У кожнага можна было ўбачыць кавалак старога жалеза. А 10-й гадзіне ўсе рассыпаліся па вуліцах тэхнікумаўскага раёну.

Хутка пачалі зьяўляцца нагружаныя сваёй дабычай. Прынесеныя адзін раз зьвярталіся за другім і трэцім. А 2 гадзіне працу скончылі. Сабрана больш 100 пудоў лому.

С. Зуеў.

Г. Барысаў.

У ЛІТВЕ.

Амністыя.

«Кур'ер Варш.» (№ 351) паведамляе, што з прычыны другой гадавіны ўрадаваньня партыі «таўтінікаў», у Літве агалошана частковая амністыя. Звольнена частка асоб з канцэнтрацыйнага лягеру ў Ворнях, а таксама дравана кара ўсім асобам, якія ў працягу ад 1 лістапада да 17 сьнежня г. г. на кару штрафу да 200 літаў.

Антыпольскі працэс у Коўні.

„Глос Правды“ (№ 351) паведамляе, што ў Коўні ваенным судом разьбіралася справа б. паручніка польскай арміі Жэлігоўскага, абвінавачанага ў тым, што будучы літоўскім грамадзянінам, ён служыў у польскай арміі. Вынікаў працэсу газэта не падае.

Пэнсія быламу прэзыдэнту Літвы.

Рада міністраў пастанавіла выплачваць б. прэзыдэнту Літвы д-ру Грынюсу па 1200 літаў (120 даляраў) штомесячна. Раней б. прэзыдэнт ад гэтай пэнсіі адмаўляўся. Цяпер-жа яе прыняў, бо патрабуе на лячэньне хворых вачэй.

„Віленская хвіліна“.

9 сьнежня ковенская радыё-станцыя падавала г. зв. «Віленскую хвіліну»,—у мовах: літоўскай, беларускай і яўрэйскай.

Справа зьбеглых з канцэнтрацыйнага лягеру.

У пачатку студзеня 1929 г. ў Тэльшах (Літва) адбудзецца суд над 7 асобамі, якія гэтым летам зьбеглі з канцэнтрацыйнага лягеру ў Ворнях. Сярод абвінавачаных знаходзяцца вядомы с.-дэмакрат, б. пасол сойму Маркеліс і некалькі людоўцаў. Падсудным пагражае катарга ў працягу 8 год.

Літоўска-яўрэйскае культурнае т-ва.

Нядаўна ў Коўні стала дзейнічаць «Літоўска-яўрэйскае культурнае т-ва». З боку літоўскага ў гэтае т-ва ўваходзіць вядомы праф. М. Біржышка. Т-ва гэтае час ад часу падае па радыё лекцыі на яўрэйскай мове.

Устрыманьне будовы вузкакалейкі.

Міністэрства шляхоў зносін мае намер устрымаць далейшую будову вузкакалейкі Варапаева-Друя, бо павятовыя соймікі паведамілі ўладу, што яны ня могуць датрымаць сваіх забавязаньняў, з прычыны адсутнасьці сродкаў, бо ў гэтым годзе ў памянёных раёнах былі вельмі дрэнныя ўраджаі.

Часопіс „Мусу Вільніус“.

Пад такім загалоўкам пачала ў Коўні нядаўна выходзіць новая часопіс, якую выдае т-ва вызваленьня Вільні.

Напярэдадні перавыбараў саветаў

ПАДРЫХТОЎКА ДА ПЕРАВЫБАРАЎ САВЕТАЎ.

(На пленуме Цэнтральнай Выбарчай Камісіі).

Спажывецкая каапэрацыя слаба падрыхтавалася.

На пасяджэньні Цэнтральнай Выбарчай Камісіі ЦВК БССР, якое адбылося 24-га сьнежня, былі заслуханы даклады цэлага шэрагу цэнтральных арганізацый.

З дакладу прадстаўніка Белкаапсаюзу т. Аграноўскага выявілася, што сыстэма спажывецкай каапэрацыі пакуль што слаба разьвярнула работу па падрыхтоўцы да перавыбараў. Спажывецкая каапэрацыя, якая ядвае ў сваіх шэрагах каля 700 тысяч бядняцкіх і серадняцкіх гаспадарак, да гэтага часу нічога станоўчага не зрабіла, каб належна ўцягнуць масы ў справаздачную кампанію. На мясцох ня склікаюцца нарады каапэрацыйнага актыву, не абгаварваюцца кандыдатуры.

Па дакладу т. Аграноўскага разьвярнуліся гарачыя спрэчкі.

Тав. Гантман адзначыў, што да гэтага часу яшчэ ня створаны сярод каапэрацыйнага актыву належнай думкі вакол пытаньня перавыбараў саветаў. Наогул, сярод некаторай часткі нізавой спажывецкай каапэрацыі існуюць нейкія індыфэрэнтныя адносіны да перавыбарчай кампаніі. Каапэрацыя ня мае перад сабою ў гэтай кампаніі канкрэтных спосабаў работы, пэўных мэтадаў. Сярод каапэрацыйнага актыву няма належнага разуменьня надыходзячай кампаніі.

— Я лічу,—сказаў т. Хацкевіч,— што спажывецкая каапэрацыя ня справілася з задачай згуртаваньня вакол перавыбараў саветаў грамадзкай думкі. Станоўчага ў яе падрыхтоўцы мала, а адмоўнага ёсьць шмат. Каапэрацыя ўскладае ўвесь цяжар перавыбараў на сельсаветы, тым часам як у гэтай кампаніі каапэрацыя павінна прымаць аднолькавы ўдзел з сельсаветамі.

Белкаапсаюз павінен зараз ужыць захады да ажыўленьня працы ў гэтай галіне.

Выступаўшыя т. т. Лукашэвіч, Лаўрыновіч, Маркоўскі, Крэмер, Уваровскі ды інш. адзначалі ў сваіх прамовах, што спажывецкая каапэрацыя на мясцох не знайшла яшчэ мэтадаў у працы. Некаторыя нізавыя і нават акруговыя каапэрацыйныя арганізацыі ўхіляюцца ад удзелу перавыбарчай кампаніі. Каапэрацыйныя арганізацыі зводзяць свой удзел у перавыбарах толькі аднымі справаздачамі.

Спажывецкая каапэрацыя не выкарыстоўвае лістоўкі, адпаведныя кінафільмы. Трэба выпусьціць мультыплікацыйныя фільмы, якія павінны наглядна паказаць барацьбу кулака за ўладу ў саветах, падаўшы гэта ў гумарыстычным тоне.

Па дакладу Белкаапсаюзу камісія пастанавіла запрапанаваць безадкладна ўжыць самыя рашучыя меры па ажыўленьню працы перавыбараў саветаў. На месцы трэба зараз-жа паслаць працаўнікоў для належнага інструктаваньня работ на перавыбарах, трэба распрацаваць адпаведную адозву да насельніцтва, арганізаваць спэцыяльны выпуск газэты, выпусьціць мультыплікацыйны фільм.

Як рыхтуюцца прафсаюзы.

Тав. Каплан зрабіў даклад аб тым, якую работу правялі прафсаюзы па падрыхтоўцы да перавыбараў саветаў. Раней усіх пачаў рыхтавацца саюз с.-г. і лясных рабочых. На мясцох праводзіліся сходы і канфэрэнцыі батрацтва, на якіх абмяркоўваліся задачы перавыбарнай кампаніі і кандыдатуры. Дзеля падрыхтоўкі кандыдатаў на мясцох праводзіліся 3—5-дзённыя курсы.

Апрача прафработнікаў, зараз арганізаваны выезд на раёны рабочых ад буйных прадпрыемстваў. Да гэтага часу выехала 73 рабочыя, якія павінны прабыць на вёсцы да 2-х тыдняў. Апроч гэтага, будуць высланы яшчэ каля 200 рабочых.

Як на новы мэтад ажыўленьня работы па падрыхтоўцы да перавыбараў трэба спыніцца на мітынгах-пераклічках, якімі зараз ахоплены цэлы шэраг гарадоў.

Асьветнікі ў перавыбарчай кампаніі саветаў.

Справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў, якая ў сучасны момант праводзіцца, значная ўвага аддана з боку большай часткі прафэсійных органаў саюзу працаўнікоў асьветы. Пытаньне аб удзеле асьветнікаў у справаздачна-перавыбарчай кампаніі неаднаразова ставілася і абгаварвалася на пасяджэньнях ЦП саюзу Белпрацасьветы, акруговых праўленьнях, раймясцкомах, агульных сходах асьветнікаў, спэцыяльных нарадах і г. д., у выніку чаго значная колькасьць асьветнікаў актыўна дапамагае партыі і савецкім органам у праводжаньні гэтай надзвычайна важнай палітычнай кампаніі. Асьветнікі дапамагаюць партыі ў скліканьні сходаў беднаты, актыўна прымаюць удзел у абгаварэньні справаздачы саветаў і г. д.

Але поруч з гэтым назіраецца, што яшчэ ня ўсюды і няпоўнасьцю асноўная маса асьветнікаў і настаўніцтва ўцягнута ў актыўны ўдзел справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў. У шмат якіх мясцох назіраецца пасыўнасьць, фармальныя адносіны і недавучот палітычнай важнасьці перавыбарчай кампаніі саветаў. Асьветнікі, узяўшыя на сабе ганаровую назву агітпропа камуністычнай партыі на вёсцы, павінны апраўдаць гэтую назву, аддаўшы свае сілы партыі і савецкім органам у часе праводжаньня перавыбараў саветаў.

Настаўнікі, хатнікі, выхавацелі дзіцячых дамоў і садоў, навуковыя працаўнікі павінны быць самі як актыўнымі выбаршчыкамі, так і памочнікамі парторганаў і выбарчых камісій.

Асьветнікі ў першую чаргу павінны правяраць сьпісы пазбаўленых выбарчых праў...

Сельска-Гаспадарчай Акадэміі Паўлаў Ф. і Лунгерсгаўзэн, аб якіх пісалася ў фэльетоне «Нэрвовыя прафэсары» „Савецкая Беларусь“ ад 15-XII пасылаць дэпутатамі ў саветы ня трэба. Гэта—баласт для органаў дыктатуры пралетарыяту, які толькі займае месца ў іх. Мы павінны паслаць у саветы чэсных, адданых справе сацыялістычнага будаўніцтва кандыдатаў.

Другая задача, якая стаіць перад намі, асьветнікамі—гэта дапамога партыі і савецкім органам у праводжаньні справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў. Канкрэтна, у гэтым напрамку мы павінны зрабіць наступнае:

Дапамагчы партыйным органам у арганізацыі і скліканьні сходаў беднаты і батрацтва.

Правесьці ў школах, хатах-чытальнях, нардамох шэраг гутарак з сялянствам аб саветах, як органах дыктатуры пралетарыяту, аб канстытуцыі БССР, растлумачыць сялянству выбарчую інструкцыю.

Працу школы, хаты-чытальні пабудаваць такім чынам, каб яна адбівала справаздачна перавыбарчую кампанію саветаў, як надзвычайна важную палітычную кампанію.

Зьвярнуць увагу на ўцягненьне жанчын-сялянак у справаздачна-перавыбарчую кампанію саветаў.

Арганізаваць высьвятленьне ходу справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў як у мясцовым, так і цэнтральным друку.

Выходзячы з грамадзка-палітычнай сьвядомасьці і актыўнасьці асноўнай масы асьветнікаў, можна быць упэўненым, што яны ўсе аддадуць свае сілы на паспяховае правядзеньне справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў.

Я. Мацюкевіч.

Саюзы недастаткова разгарнулі працу ў кампаніі перавыбараў саветаў.

На апошнім пасяджэньні Прэзыдыуму ЦСПСБ была агавораны інфармацыя аб падрыхтоўцы саюзаў да перавыбарчай кампаніі саветаў.

З інфармацыі відаць, што толькі саюзы сельска-гаспадарчых і лясных рабочых і інш. ...

[Рэшта слупка дрэнна чытаецца ў скане.]

10 ГОД ПОЛЬСКАЙ КАМПАРТЫІ.

10 год таму назад у 1918 г., на аб'яднаным зьезьдзе двух партый рэвалюцыйнага пралетарыяту Польшчы —СДП і Л (сац.-дэм. Польшчы і Літвы) і лявіцы ППС заснавана была кампартыя Польшчы. Сацыял-дэмакратыя Польшчы і Літвы, заснаваная Розаю Люксэмбург, Лео Іогіхэсам, Варскім, Мархлеўскім і Дзяржынскім, была адной з самых левых партый II Інтэрнацыяналу. Як на міжнародных сацыялістычных кангрэсах, так і ў Польшчы яна вяла бязьлітасную барацьбу з усякага роду выяўленьнямі апартунізму і ўхіламі ад артадаксальнага марксызму. Асабліва важна яе роля ў Польшчы: тут яна бязьлітасна выкрывала сацыял-патрыётычны здрадніцкі характар ППС, у той час досыць папулярнай сярод рабочых мас. СДП і Л з 1906 г. уваходзіла ў РСДРП і далучалася там да фракцыі бальшавікоў, ня гледзячы на шэраг прынцыповых разгалосьсяў, асабліва па нацыянальнаму пытаньню. Нічога дзіўнага, што гэта партыя была заснавальніцай КПП.

Другая партыя, стварыўшая кампартыю Польшчы, арганізавалася з расколу ў ППС. У 1906 г. левая частка партыі на чале з сучаснымі камуністамі Валецкім, Кастржэвай, Фэліксам Конам і Лапінскім, парвала з сацыял-патрыётамі ППС і, стоячы на пазіцыі сумеснай барацьбы з расейскім пралетарыятам, стварыла асобную партыю пад назваю Лявіцы. На працягу 12-цігадовага існаваньня яна ўсім вызвалілася ад свайго пэпээсаўскага мінулага і ўсё больш і больш набліжалася да пазіцыі рэвалюцыйнай сацыял-дэмакратыі.

Напярэдадні аб'яднаньня з СДП і Л яна безагаворачна выказалася за падтрыманьне Кастрычнікавай рэвалюцыі ў Расеі і ажыцьцяўленьне гэткай-жа рэвалюцыі ў Польшчы. У апошнія гады перад аб'яднаньнем разгалосьсі паміж абедзьвюма партыямі знач а зьменшыліся, а супольная праца ў створаных у канцы 1918 г. саветах рабочых дэпутатаў як і агульны лёзунг—уся ўлада саветам—стварылі ўмовы для заснаваньня адзінай камуністычнай партыі.

Той факт, што кампартыя Польшчы ўтварылася дзякуючы зьліцьцю дзьвюх старых рэвалюцыйных партый, у той час, як іншыя кампартыі нарадзіліся, галоўным чынам, у выніку расколу ў рэфармісцкіх партыях—складаў сілу КПП, але разам з тым зьяўляўся ў пэўнай меры і яе недахопам.

Сіла КПП была ў тым, што яна атрымала ў спадчыну ад старых партый ня толькі ідэалёгічнае, клясавае загартаваньне і ня толькі выпрабаванае ў баёх кіраўніцтва, але і загартаваныя ў барацьбе партыйныя кадры з вялікім рэвалюцыйным і падпольным стажам, а таксама вялікі ўплыў у рабочых масах Польшчы. Ужо на другі дзень пасьля свайго заснаваньня яна здолела правесьці тысячы беспрацоўных дэмабілізаваных, якія вярочаліся на бацькаўшчыну, у барацьбу супроць рэфармісцка-буржуазнага ўраду. У момант свайго заснаваньня кампартыя мела пераважны ўплыў сярод рабочых Дамброўскага басэйну і пасьля адступленьня немцаў аўладала там некалькімі камісарыятамі, якімі кіравала на працягу шэрагу месяцаў. Гэты чалавечы рэвалюцыйны матар'ял, які атрымала ў спадчыну кампартыя Польшчы, даў магчымасьць ёй у працягу 10 год свайго існаваньня ня толькі вытрымаць вельмі моцны ўціск буржуазных урадаў, а і весьці энэргічную атаку супроць цьвярдыні капіталу.

Але КПП атрымала ад старых, утварыўшых яе партый, таксама ідэалёгічную спадчыну. Гэта была спадчына рэвалюцыйнай сацыял-дэмакратыі, але не бальшавікоў. Усё, што адрозьнівала Розу Люксэмбург ад Леніна адрозьнівала КПП ад сапраўды-бальшавіцкай партыі. Недаацэнка нацыянальнага пытаньня, гэткага важнага ў буржуазнай Польшчы, у якой было каля 40 проц. нацменшасьцяў, недаацэнка сялянскага руху, няздольнасьць рэвалюцыйнага манэўраваньня, байкот выбараў у першы ўстаноўчы сойм, апазіцыя супроць ужываньня тактыкі адзінага фронту—вось якія былі памылкі партыі ў першыя гады яе існаваньня. Можна сказаць, што КПП разам з іншымі партыямі, парваўшымі з сацыял-дэмакратычнай ідэалёгіяй, хварэла на «дзіцячаю хваробу“ камунізму.

І толькі 11-ы зьезд партыі ў канцы 1923 г., пасьля доўгай вострай дыскусіі ў партыйных шэрагах, ухваліў шэраг рэзалюцый па нацыянальнаму, сялянскаму і іншых пытаньнях, як я паклалі пачатак працэсу бальшавізацыі партыі. Зьезд высунуў тры асноўныя пытаньні рэвалюцыі ў Польшчы: рабочае, нацыянальнае, сялянскае. Гэты працэс бальшавізацыі цягнецца да сучаснага моманту і зьяўляецца прычынай шэрагу крызісаў партыйнага кіраўніцтва. Ужо праз некалькі месяцаў пасьля другога зьезду быў зроблен шэраг апартуністычных памылак у практычным ужываньні тактыкі адзінага фронту, якія прымусілі V кангрэс Камінтэрну зьняць некалькі адказных таварышоў з партыйнай працы. На год пазьней КПП перажыла новы крызіс кіраўніцтва ўжо на глебе ультралевых ухілаў. Потым у 1926 г. у часе майскага перавароту Пілсудзкага, уся партыя ўцэлым бяз выключэньня зрабіла правую памылку, падтрымаўшы гэты пераварот. Шукаючы крыніц майскіх памылак, партыя падзялілася на дзьве фракцыі, якія змагаліся паміж сабой. Гэта становішча вострай фракцыйнай барацьбы цягнулася два гады, аж да апошняга кангрэсу Камінтэрну, абраўшага спэцыяльную камісію для абмеркаваньня спосабаў ліквідацыі гэтай барацьбы. Вынікам яе працы быў адкрыты ліст выканкому Камінтэрну да членаў польскай кампартыі, які патрабаваў поўнай ліквідацыі фракцый...

Бунду і Поалей-Цыён. Некалькі разоў адкалваліся рэвалюцыйныя сяляне, між іх...

[Рэшта слупка дрэнна чытаецца ў скане.]

М. Вайтковіч.

Агонь па шкодніках сацыялістычнага будаўніцтва.

ГОЛАС ЯЧЭЙКІ—БЯЗ УВАГІ.

Працаваў у Мазыры акруговым інспэктарам нарасьветы тав. Ярмакоў.

За час сваёй працы тав. Ярмакоў, акружыў сябе шэрагам падхалімаў, якіх ён вельмі паважаў.

За свае ўчынкі, як бюракратызм і прыдушэньне рабочай дэмакратыі, т. Ярмакоў нараз атрымліваў партыйныя пакараньні. Напрыклад, настаўніца Урэцкая, як сябра гарсавету, на пасяджэньні культасьветнай сэкцыі гарсавету гаварыла аб тым, што ў працы інспэктарыяту нарасьветы маецца цэлы шэраг недахопаў. Назаўтра Ярмакоў, даведаўшыся аб гэтым, выклікаў да сябе ў габінэт настаўніцу Урэцкую і зрабіў ёй вымову за тое, што яна крытыкавала працу інспэктарыяту.

Другі прыклад—сакратару інспэктарыяту з сродкаў фонду ліквідацыі непісьменнасьці было выплачана за тое, што ён складаў пяцігадовы плян навучаньня, адзін з працаўнікоў інспэктарыяту атрымлівае пэнсію з дзіцячага гарадка, як кіраўнік, а фактычна ў дзіцячым гарадку не працаваў. Ёсьць яшчэ цэлы шэраг іншых фактаў. За гэта т. Ярмакову бюро ячэйкі зрабіла вымову, агульны сход ячэйкі паставіў на від. Але праз некаторы час т. Ярмакова адклікаюць на сталую працу ў Менск у якасьці акруговага інспэктара нарасьветы.

Бюро парт'ячэйкі пры інспэктарыяце нарасьветы на сваім пасяджэньні ад 24 мая (пратакол № 35) гаварыла наступнае: слухалі аб тав. Ярмакове. Пастанавілі: «У сувязі з тым, што т. Ярмакоў выдзелен на адказную працу інспэктарам нарасьветы Менскай акругі, бюро ячэйкі лічыць неабходным узьняць пытаньне перад АК КП(б)Б аб тым, каб думку ячэйкі аб выяўленьні Ярмаковым грубага бюракратызму, аб адсутнасьці ў яго цьвёрдай клясавай лініі, напляваацельскіх з яго боку адносін да ячэйкі і г. д. давесьці да ведама ЦК КП(б)Б.

І на гэтым уся справа нібы скончана.

У памяшканьні педтэхнікуму яго падхалімы наладжваюць яму праводзіны, дзе выступаюць з гарачымі прамовамі і апляадзіруюць яго, нібы ў Мазыры загіне справа нарасьветы, без Ярмакова нічога ня зробіш. Дзіўна-ж бюро і ўсе ячэйкі засталіся на паперы, ня гледзячы на тое, што маецца пастанова ЦК УсеКП(б), якая кажа, што калі нізы пратэстуюць супроць вылучэньня, дык партыйныя органы павінны падтрымліваць нізы, а тут вышла наадварот.

Працуючы ў Менску, т. Ярмакоў не забывае сваіх падхалімаў, ён іх па аднаму перацягвае ў Менск.

Напрыклад, загадчык 3-й савецкай школы ў г. Мазыры т. Паўтаржыцкі адпаведнымі органамі быў зьнят з пасады загадчыка школы, яму прапанавалі працу на акрузе, дык ён ад яе адмовіўся, бо ўспомніў, што ў Менску працуе т. Ярмакоў—свой хлопец, ма' дапаможа, думае Паўтаржыцкі, і паехаў у Менск. Зараз-жа Ярмакоў прызначыў яго на пасаду загадчыка сямігодкі ў адным з раёнаў Меншчыны.

Партыйцы мазырскай ячэйкі Акрана і беспартыйныя абураны паступкамі Ярмакова і тым, што ня прыслухоўваліся да іх голасу.

Слова за адпаведнымі органамі.

Партмец.

Ліпавая дысцыпліна.

Гэтай якасьцю могуць пахваліцца не адна наша грамадзкая арганізацыя.

Каб далёка не хадзіць за прыкладам, дык можна спаслацца на ТДА-Авіяхім саюзу друкароў, які на 10 сьнежня г. г. парашыў склікаць сход сваіх членаў і азнаёміць іх з «тэхнікай у сучаснай вайне».

Як і патрэбна, для большай падрыхтаванай аўдыторыі запрашаецца лепшы дакладчык-вайсковец. Ён хоць вельмі і заняты іншымі тэрміновымі справамі, але ня можа адмовіцца ад пачэснай справы ваенізацыі, добра падрыхтаваў даклад.

Акуратны камандыроўку, з вялікай акуратнасьцю і цярпеньнем чакаў ён сваіх слухачоў на працягу цэлых гадзін. Як відаць, па «свойму» уявілі сабе друкары-авіяхімаўцы сутнасьць вайсковай дысцыпліны, якая непасрэдна зьвязана з справай ваенізацыі і ўсім ня прышлі на сход.

Трошкі лепш адрозьніваецца ад сваіх таварышоў па дысцыплінаванасьці ВДУ.

На 17 сьнежня ён таксама склікае сход сяброў ТДА, каб азнаёміць іх з выведкай у сучаснай вайне. Тут-жа абвяшчаецца розныя спаборніцтвы з прызамі і аркестрам. Дакладчык чакае пачатку, які вызначан на 7 гадзін і толькі праз 2 гадзіны давялося распачаць сход. Каб пашукаць яшчэ, колькі прыкладаў нядбайства можна было-б знайсьці?

Колькі дарэмна часу траціцца намі з-за нядбайных адносін да грамадзкіх абавязкаў з боку асобных таварышоў розных арганізацый з прычыны нікуды нягоднай дысцыплінаванасьці? Але справа ня ў пошуках. На гэтых вось прыкладах відаць, што нашым грамадзкім арганізацыям трэба павесьці рашучую барацьбу з абывацельскімі настроямі і хатнімі поглядамі на дысцыпліну, асабліва ў справе ваенізацыі і трэба практычна дамагчыся таго, каб ва ўсіх грамадзкіх арганізацыях узьняць дысцыпліну на належную вышыню.

А.

„Норма запоўнена".

(Слуцак, Бабруйшчына).

Мы ведаем, што ў мэтах лепшага абслугоўваньня хворых, у лячэбных установах установлены нормы амбуляторнага прыёму хворых. Такія-ж самыя нормы ўстаноўлены і на зубгабінэту слуцкай рабочай амбуляторыі.

Норма—справа добрая, яе трэба прытрымлівацца, але-ж іншы раз можна зраіць выключэньне з агульных правіл.

Маленькі, але характэрны прыклад. 27 лістапада норма запісаўшыхся хворых да зубурача т. Крэйнес запоўнена.

Прыём павінен пачацца з 10 гадз. раніцы. Прыходзіць зубурач і чакае хворых, якія запісаліся.

11 гадзін, а запісаўшыхся няма. Выйдзе т. Крэйнес пакліча запісаўшыхся—і ў габінэт на адпачынак, бо няма-ж чаго рабіць.

Выходзіць зубурач у 3-ці раз выклікаць, запісаўшыхся няма. Тут якраз прыйшла з в. Бранавічы сялянка з дзіцем гадоў 5—7 і просіць прыняць яе.

Ведама, што нашы сяляне ідуць тады лячыць зубы, калі ўжо ня можа ўляжыць на печы і ма'быць не з дабра гэтая гр-ка прышла ў амбуляторыю.

Замест таго, каб прыняць гэтую гр-ку і аказаць ёй дапамогу, зубурач катэгорычна адказала:

— Норма ў мяне запоўнена, запішыцеся на 5 гадзін вечара. Адрапартавала і зноў на адпачынак, бо запісаўшыхся ўсё яшчэ ня было.

Такія бяздушна «земска-казённыя» адносіны з боку савецкага ўрача трэба прызнаць, бязумоўна, недапусьцімымі.

Л.

Ворагаў земляўпарадкаваньня—да адказнасьці.

„Пашыліся ў дурні".

Бачаць росіцкія сельсаветчыкі, што ксёндз трымае зямлі каля 5 дзес. Аруць яму зямлю сяляне, гнуць свае сьпіны за два ланцы агароду, а ксёндз адзене капялюш і выйдзе пазіраць як—«стада вялікага пастыра» у поту хлеб зарабляе. Так жыў і працаваў росіцкі «пане Капуста»—«Селянін ад сахі», чаго яму яшчэ трэба 5 дзес. у цэнтры, пашана, сяляне зямлю аруць, а ён з ганку свайго дому прывабна ухмыляецца. У хаце дзьве кабеты, якіх ён (відаць, чалавек ня глупы) залічыў у лік душ свайго двара.

Наогул здарова, прыемна і карысна. А навакол бедната, запаснага фонду ні мэтру, а ксёндз сядзіць і ухмыляецца. Вось і рашыў Росіцкі сельсавет дзейнічаць.

Узбуджае іск, устанаўлівае шэрагам актаў і дакумэнтаў, што ксёндз зямлі сам не апрацоўвае, што наймае батракоў і справу перадае ў РКК. У лістападзе м-цы 1927 году ксяндза Капусту лішаюць праў на землякарыстаньне.

Іск, падмацаваны дакумэнтамі і жывымі сьведкамі, якія працавалі ў яго-ж батракамі—здавальняецца ў карысьць Росіцкага сельсавета. Здавалася-б усё добра і правільна.

Але ксёндз на журыцца, ён сабе думае: [illegible]

[illegible]

Гэты факт выклікаў ня[illegible] [illegible]рэньне і пратэсты грамадзян [illegible]січы.

Полаччына. А. Б.

Вось дык надзялілі!

У в. Жыціна, Стара[illegible] р-ну Бабруйскай акр., акруговая зям. камісія ў 1921 г. праводзіла падзел зямлі [illegible] Жыціна [illegible] і 1 дз. [illegible] дзесяці[illegible] Асончык. [illegible]

[illegible]

Дзед Патрусь.

Жарты Аршанскага акрза.

У час вясеньняй пасяўной кампаніі ў Расьнянскім раёне былі арганізаваны 4 калгасы ў в. Старыкі, Есьманові, Чыгрыноўцы і Рабятках. Калі справа дайшла да земляўпарадкаваньня, дык пашла перапіска з боку Расьнянскага райземмаддзелу з Аршанскім акрза з просьбай аб накіраваньні для гэтай справы для афармленьня намечаных калгасаў належнай колькасьці каморнікаў. Замест таго, каб выслаць прасімую колькасьць каморнікаў акрза стала бяз усякай мэты перакідваць каморнікаў з раёну ў раён. Нарэшце, з 5 працаваўшых каморнікаў на раёне засталося к канцу году толькі 2. Такім чынам, земляўпарадкаваньне закульгала.

Справа з афармленьнем калгасаў затрымалася. Цяга-ж да калектыўнага жыцьця адчувалася і адчуваецца ў сялян значна.

Грамадзяне в. Есьманова не дачакаюцца, калі будзе высланы каморнік, каб канчаткова арганізаваць і афарміць па ўсіх правілах калгас. Калі-ж нашліся каморнікі для афармленьня калгасу, дык Аршанскае акрза паабяцала Расьнянскаму райзаў [illegible] каморніка к 15 сьнежня ў [illegible] скончыўшы працы па афармленьню Есьманоўскага калгасу.

Вось якія жарты робіць Аршанскае акрза.

Н. Афанасьеў.

Вострым пяром рабселькора.

АКРАМЯ ЗАКОНУ ПАТРЭБНА І ШЧАСЬЦЕ.

Усім ведома, што, згодна нашым законам, крэдыт з сельска-гаспадарчага таварыства можа атрымаць селянін—у першую чаргу бядняк і сям'я чырвонаармейца.

Гэта ўсюды, але ня ў Дубровенскім с.-гаспад. крэд. т-ве. Там акрамя ўсяго патрэбна яшчэ і шчасьце, а калі яго няма, значыцца селянін пехатой пройдзе 5-6 раз на 20-30 вёрст і ні з чым пойдзе дадому.

Вось прыклады: селянін вёскі Расосьні, Кастюкоў, бядняк, бацька чырвонаармейца падае заяву на крэдыт. Заява праходзіць ад рэгістратуры да бухгальтэрыі, і далей. Сам Кастюкоў 4 разы хадзіў ад Расосьні да Дуброўны, (адлегласьць 14 вёрст), але акрамя абяцаньня нічога не дамогся. У той-жа час ёсьць «шчасьлівыя» людзі, якія ўжо на 5 раз скарыстоўваюць крэдыт, таму што маюць знаёмых, раённага маштабу.

Элісееў.

«ДЗЕЛАВОМУ» ЧАЛАВЕКУ УСЮДЫ СЬВЯТЛО.

У вёсцы Палужына, Бярэзінскага раёну жыве нейкі Піскун. Піскун чалавек „дзелавіты" і умее прыстасоўвацца да ўсялякай улады.

Пры царскім рэжыме ён купіў 40 дзесяцін зямлі ў графа Патоцкага і думаў пажыць. Рэвалюцыя зьнішчыла яго думкі, але ўсё-ж якім-та чынам пакінуў сабе 13 дзесяцін зямлі, 3 коні і шмат кароў, а па падатковаму сьпісу ён праходзіць толькі за 8 дзес.

Але гэта ня ўсё, Піскун каля 3-х гадоў працуе ў спажывецкім таварыстве загадчыкам аддзяленьня, а для гаспадаркі трымае парабка без прафсаюзных умоў.

У гэтым-жа спажывецкім т-ве ёсьць яшчэ працаўнікі падобныя Піскуну.

Аднаселянін.

САПРАЎДНЫ «МЭХАНІК».

Ёсьць у вёсцы Цясны, Лоеўска[illegible] грамадзянін Таўкач Барыс. Гэты [illegible] на ўсе рукі майстар. Раней зай[illegible] накрадзтвам, але прыйшлося нека[illegible] судзіцца і пакінуць гэту справу.

У 1927 г. ён робіцца сябрам [illegible] сялянскай узаемадапамогі. Далей [illegible] памосе Дзяражыцкага сельсавету [illegible] віцца мэханікам і бярэ падрад на [illegible] турку школы і капаньне калодзеж[illegible]

Вынікі яго працы досыць „добр[illegible] катурка пасьля скапчэньня сып[illegible] калодзеж нягодны. Затое 300 ру[illegible] ляцелі з дзяржаўнай установы ў [illegible] Таўкача.

[illegible]

ЯКРАЗ З'ЭКАНОМІЎ.

У Ляднянскім спажывецкім та[illegible] маецца лыка нядобрай якасьці. [illegible] лыка гадзілася, яе прыходзілася [illegible] ваць. Для перавязкі лыка загадчык [illegible] наняў рабочых, якім умовіўся [illegible] 1 рублю ў дзень.

Прапрацаваўшы некалькі дзён, [illegible] накіраваліся да старшыні т-ва за [illegible] ма. Старшыня распарадзіўся выпла[illegible] бочым па 80 к., у дзень.

Цікава, ці ведаюць аб гэтым [illegible] він, чымся рабочых мазоль, [illegible] міць.

[illegible]

НЕ КААПЭРАТАР, А ЗЛАЧЫНЕЦ.

У 1927 г., у сувязі з забаронай [illegible] нага гандлю скурамі праўлейскі ск[illegible] чык Кадавер уступіў у смалявую [illegible] сябрам. Карыстаючыся правамі сябр[illegible] лі, Кадавер прапіга с выпрацоўку [illegible]

Мала гэтага, гэтыя вырабы ў [illegible] скупліваюць пры гарачым удзеле яг[illegible] шыня—крэдытна-прамысловага та[illegible] масьпер; у выніку замест барацьбы з прыватным капіталам, крэдытнае таварыства садзейнічае яго разьвіццю.

А. К.

РАСТРУШЧАНЫ НА ВОЛІ, А ПАПЕРЫ ПАД СУКНОМ.

[illegible]

Чубар.

ЗАПАМЯТАЙ НАСТУПНЫЯ ПРАВІЛЫ.

[illegible]

Атрымліваць грошы з пошты таксама зможаце тады, калі «начальнік» пошты там, без яго ніхто вам ня дасьць.

Смалявічы.

ЧЫРВОНАЯ ВАРТА.

На дапрызыўным пункце.

Нядаўна ў м. Лядах адбыўся агульны сход дапрызыўнікаў нараджэньня 1907 году, на які зьявіліся т. т. на ўсе 100 проц.

На сходзе быў даклад загадчыка вайсковым пунктам аб той працы, якая ўскладаецца на дапрызыўнікаў, гаварылася і аб выніках гэтых заняткаў. З агульнага складу 75 проц. дапрызыўнікаў зьявілася на мэдыцынскі агляд, а рэшта не зьявілася па прычынах несвоечасовага паведамленьня сельсаветамі.

Адносіны да заняткаў дапрызыўнікаў вельмі добрыя; кожны дапрызыўнік запісвае ўсё тое, аб чым яму гаворыцца і дасканала вывучае.

Для патрэбы дапрызыўнікаў арганізавана спраўбюро. Кожны дзень ад 5-й да 7-й гадзіны ўвечары ў месячковым народным доме будзе вызначан дзяжурны, да якога будуць зьвяртацца дапрызыўнікі па розных пытаньнях. Для выпуску насьценгазэты пры пункце абрана рэдкалегія з сямі таварышоў. Было пастаўлена таксама пытаньне аб падпісцы на газэты, аб чым казаў прадстаўнік бюро селькораў, на што дапрызыўнікі адгукнуліся з вялікаю ахвотаю. Трэба спадзявацца, што сёлетні год дапрызыўнае падрыхтоўкі пройдзе ў нас з вялікім посьпехам.

Я. С. Кручкоў.

Як прайшлі курсы ТДА.

Пры № імя рабочых і служачых М. Кучугуякі палку былі арганізаваны 7-мідзённыя курсы для падрыхтоўкі кіраўнікоў вайсковых гурткоў і ТДА-Авіяхіму. На курсы павінны былі зьявіцца з Чэрвенскага, Пухавіцкага і Сьмілавіцкага раёнаў па 10 чал. З актыву, які павінен быў зьявіцца ў вызначаны тэрмін, толькі частка зьявілася своечасова, а частка—з спазьненьнем. Сярод складу актыву выявіліся такія «сапраўдныя актывісты» як дзелавод з саўгасу «Молат» Дзятлаў. Ён для большай рызыкі прыйшоў у п'яным выглядзе, а праз 2-3 дні павярнуў назад аглоблі.

— Для мяне гэта ўсё зразумела што тут выкладаецца, зазначыў пан „актывіст". Цікава было-б ведаць, як гэты рызыкант праводзіць працу сярод насельніцтва і як ён кіруе гурткамі ТДА? Трэба адзначыць, што райсаветы праявілі арганізацыйныя недахопы вакол гэтых курсаў і прыслалі не кіраўнікоў (іх было 2-3 чалавекі), а членаў прэзыдыумаў ячэйкі ТДА-Авіяхіму. Пры гэтым шмат з іх было занадта старых або занадта маладых—хлапчукі па 13-15 год. Цікава ведаць, з чаго выходзілі ячэйкі ТДА, пасылаючы іх на курсы? Невялічкая частка, якая была да апошніх дзён,—у насьценнай газэце адзначае, што курсы далі шмат таму, хто хацеў падрыхтавацца па тактыцы, хэміі, вывучэньню зброі на беларускай мове, а галоўнае па сталаму азнаямленьню з унутраным і міжнародным становішчам Савецкага Саюзу і падрыхтоўцы нашых ворагаў.

Ваенізуемся.

Ужо другі год у нашым Бел. Дзяржпедтэхнікуме Амсьціслаўля праводзіцца ваенізацыя.

У 1927-28 навуч. годзе былі адзін раз заняткі ў тыдзень на кожным курсе, а ў гэтым годзе па два разы.

Галоўным з дасягненьняў у нас можна лічыць рост ТДА-Авіяхімаўскай ячэйкі, якая складаецца з 131 сябра. Ёсьць у нас сёзета вінтоўка, працівагаз і робяцца выхады на вёску для азнаямленьня насельніцтва з вайсковымі справамі.

Недахопам у працы ячэйкі ТДА зьяўляюцца нядбайныя адносіны з боку дзяўчат і мала праводзіцца практычных заняткаў, як стральбы і інш.

У далейшым часе патрэбна на гэтыя недахопы зьвярнуць увагу.

Алесь Янчанка.

Гор. Амсьціслаўль, Арш. акр.

Новы гурток ТДА-Авіяхіму.

У пачатку лістапада г. г. у Баеўскай ячэйцы ЛКСМБ быў сход аб заснаваньні гуртка ТДА-Авіяхіму. Быў даклад камсамольца Р. К. аб ТДА-Авіяхіму.

Камсамольцы былі здаволены і з 32 уступілі амаль усе.

Гурток абраў праўленьне, якое і кіруе ім.

Заняткі праводзяцца належным чынам.

Але ячэйцы трэба разгарнуць працу сярод сялянства па вёсках.

Я. С. Кручкоў.

Не ліквідавалі няпісьменнасьці сярод дапрызыўнікаў.

У мяст. Лядах, Аршанск. акругі з дапрызыўнікамі 1907 году нарадж. праводзяцца заняткі. Сярод дапрызыўнікаў шмат няпісьменных, якіх з гэтай прычыны цяжэй навучаць вайсковай справе. На вёсках ёсьць лікпункты, куды ў свой час хлопцы не хадзілі на заняткі, думалі—„чаго я туды пайду, і навошта мне гэта? лепш, нагуляю ў карты, або з дзяўчатамі пажартую".

Цяпер кожны на сабе адчувае, як кепска няпісьменнаму. Трэба, пакуль ня позна узяцца за ліквідацыю няпісьменнасьці дапрызыўнікаў.

Алесь К.

Не абсталявалі вучпунктаў.

Дапрызыўная падрыхтоўка зараз у поўным разгары. Ужо паступаюць першыя весткі ў палітчасьці палкоў аб ходзе вучобы, аб яўцы, разьмяшчэньні дапрызыўнікаў і аб абсталяваньні вучпунктаў. У гэтых вестках зноў, як і ў мінулым годзе шмат скаргаў на дрэннае абсталяваньне вучпункта. Райвыканкомы за невялікімі выключэньнямі за цэлы год нічога не зрабілі ў спр ве абсталяваньня пунктаў. Адзін з палітсіраўнікоў пункту адзначае, што Пухавіцкі РВК за сродкі, адпушчаныя на абсталяваньне вучпунктаў,—абсталяваў сельсавет. Можа гэта і ня контррэвалюцыйнае дзеяньне, але ўсё-ж пара падумаць аб тым, каб адпушчаныя дзяржаўныя сродкі скарыстоўваліся па прызначэньню.

Справу абсталяваньня вучпунктаў даўно пара ўскласьці на РВК, якія загадзя павінны гэтым займацца, а не начальнікі вучпунктаў, бо апошнія з прыездам на раён ня маюць магчымасьці пасьпяхова праводзіць дапрызыўную падрыхтоўку. Пара палажыць канец такой безадказнасьці.

Я. Бароўскі.

На шляху аздараўленьня працы і быту рабочых і сялян.

(ДА 10-ЦІГОДЗЬДЗЯ ІСНАВАНЬНЯ БЕЛАРУСКАЙ САВЕЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭСПУБЛІКІ).

Беларусь, якая жыла пры царызьме на правох калёніі, у мінулыя гады нават ня мела земскай мэдыцыны, і калі за апошні час, перад імпэрыялістычнай вайной царскім урадам рабіліся спробы насадзіць тут нупае земства, дык і гэтыя спробы насілі самы нікчэмны характар. Аб якім-небудзь здавальненьні мэдычных запатрабаваньняў працоўных не магло быць гутаркі. Толькі дзякуючы пралетарскай рэвалюцыі рабочы атрымаў, урэшце, мэдыцынскую дапамогу непасрэдна там, дзе ён працуе. г. зн. ля варштату, а селянін—у сябе на вёсцы. Як будзе відаць далей, гэтая дапамога, па спэцыяльных відах і кваліфікацыі дасягнула пры савецкай уладзе такога размаху ў сваім разьвіцьці, аб якім раней нельга было і марыць. Савецкая мэдыцына гігантскімі крокамі ня толькі пераступіла славуты «казённы ўзровень», з якім можна сказаць наогул няправільна раўнаць савецкую ахову здароўя, але ўнесла зусім новы прафілактычны зьмест ва ўсю пастаноўку мэдыка-санітарнае справы. Мы бачым, як зусім нанова, на пустым месцы вырасьлі дыспансэры, рэнтгенаўскія габінэты, пратэзаваньне. На вёсцы зьявіліся ясьлі, дзіцячыя кансультацыі, пачала аказвацца зубная дапамога. Рабочыя атрымалі магчымасьць умацаваць сваё здароўе праз фізкультуру і фізычныя мэтады лячэньня. Там, дзе раней весела праводзілі жыцьцё багатыя людзі, абшарнікі і капіталістыя, там сталі адпачываць цяпер рабочыя і сяляне; а на месцы царскіх палацаў у Крыму і на Каўказе—зьявіліся курорты, дзе працоўныя Савецкай Беларусі пачалі рамантаваць сваё здароўе і набіраць моц для новых баёў на мірным фронце сацыялістычнага будаўніцтва.

Пачаткам савецкага будаўніцтва аховы здароўя БССР, уласна кажучы, трэба лічыць момант уступленьня ў Менск Чырвонай арміі—10-11 ліпеня 1920 г. Хутка пасьля гэтага быў арганізован Народны Камісарыят Аховы Здароўя. Гэты перыяд, з моманту вызваленьня Беларусі ад белапалякаў да 7-га ўсебеларускага зьезду саветаў, характарызуецца шпаркім прыстасаваньнем у парадак таго, што было зруйнавана ў самым Менску і акружаючых яго раёнах. За гэты час адбылося першае ўзбуйненьне Беларусі за кошт Віцебскай, Гомельскай, і Магілеўскай губэрняў.

Пасьля 7-га ўсебеларускага зьезду саветаў, які адбыўся ў 1925 г. і на якім стаяў даклад аб мэдыцыне на вёсцы Народнага Камісара Аховы Здароўя пачынаецца перыяд шырокага планавага мэдычна-санітарнага будаўніцтва з ухілам у бок падцягваньня сельскай мэдыцыны і ўзмацненьня прафілактычнага сэктару.

Санітарнае становішча кожнай краіны адбівае недахопы культуры, эканомікі і ступень разьвіцьця камунальнага дабрабыту. Усе гэтыя элемэнты, з якіх складаюцца становішча, альбо адмоўныя бакі санітарыі у БССР, дасталіся ў спадчыну ад мінулага ў зруйнаваным выглядзе. Гэта разу-ж адбілася на распаўсюджаньні цэлага шэрагу эпідэмій і сацыяльных хвароб, якія далі значны скачок росту захворваньня насельніцтва.

10 гадоў савецкай улады не прайшлі бясьсьледна для санітарнага аздараўленьня. Мы бачым, як паступова, крок за крокам, эканамічны і культурны ўзровень насельніцтва ўзмацняецца, павялічваецца колькасьць пісьменных, расьце капітальнае будаўніцтва новых памяшканьняў, разгортваецца цэлая праграма плянавай водазабясьпекі; гарады, мястэчкі і нават вёскі—распачынаюць плянiроўку камунальнага дабрабыту. Цэлы шэраг гарадоў будуе водаправодную сетку, вёска шпарка рые новыя студні і арганізуе лазьні, ствараюцца хлебныя заводы, каапэрацыйныя малочныя, халадзільнікі і г. д. Будаўніцтва рабочых пасяленьняў, в ё с а к, пасобных будынкаў, пляніраваньне залюдзёных месц пачынае паступова ахапляцца санітарнай арганізацыяй. Ахова працы на прадпрыемствах з кожным годам расьце і тым самым зьніжае процант равільнасьці рабочых у варштата.

Настойлівасьць у праводзеньні супроцьэпідэмічных мерапрыемстваў мела вынікам паступовае зьніжэньне эпідэмічных захворваньняў.

Лічбы дзіцячай сьмяротнасьці даваеннага часу і цяпер таксама значна розьняцца паміж сабой.

У БССР у 1925 г. на 100 радзіўшыхся памёрла 12,3 дзяцей на ўзросьце да 1 году. У 1926 г. сьмяротнасьць была раўна—10,2 проц, у 1927 годзе—9,7 проц.

Пры царызьме быў іншы малюнак: у 1908 г. памёрла дзяцей тага-ж ўзросту 17,2 проц., у 1909 г.—17,4 проц. і ў 1910 г.—18,9 проц.

Вялікую працу правяла санітарная арганізацыя ў барацьбе з страшэнным сацыяльным злом—шаленствам. З прычыны нашай некультурнасьці, колькасьць пакусаных шалёнымі жывёламі яшчэ працягвае заставацца высокай і, нажаль, застаецца яшчэ ўстойлівай. За 1927г. мы маем па ўсёй БССР—4.675 пакараўшых. Тут перад органамі камунальнага дабрабыту і вэтэрынарным наглядам устае задача больш энэргічней заняцца прывядзеньнем у парадак ставы па лоўлі брадзячых сабак. Для лячэньня пакусаных Нар. Кам. Аховы Здароўя ўпяршыню ва ўсім Саюзе прымяніў мэтад наблізкеньня прышчэпак супроць шаленства непасрэдна да самага насельніцтва шляхам рассылкі вакцыны супроць шаленства ў раённыя больніцы. Акрамя таго, у Менску працуе санітарна-гігіенічны інстытут (1927 г.), задача якога—падрыхтоўваць санітарных дактароў і навукова прапрацоўваць пытаньні камунальнага дабрабыту. У 1925 годзе арганізаваны інстытут сацыяльнае гігіены—орган навуковай думкі па вывучэньню мэтодыкі будаўніцтва савецкай аховы здароўя.

Санітарная асьвета мае ў сваім распараджэньні 3 дамы: у Менску, Магілеве і Віцебску. Выдаецца папулярная літаратура па нацыянальных мовах. У апошні час для санітарнай асьветы пачынаюць скарыстоўвацца і аптэкі дзе ствараюцца паказальныя выстаўкі і сталы з мэдыцынскай літаратурай.

Свае лекава-прафілактычныя мерапрыемствы Нар. Кам. Аховы Здароўя будаваў, галоўным чынам, выходзячы з агульнага санітарнага становішча Беларусі, а таксама на падставе становішча здароўя рабочых і сялян.

Н. К. Аховы Здароўя зьвярнуў асаблівую ўвагу на арганізацыю мэдычных пунктаў на прадпрыемствах. Гэтым пунктам ён прыдае вялізнае значэньне, як сваім апорным ячэйкам па аздараўленьню працы і быту рабочых ля варштату.

Мы бачым з году ў год бязупынны рост гэтых пунктаў: у 1925 г. іх было толькі 14, у 1926 г.—17, у 1927 г.—35, а ў 1928 г. іх ужо 46.

Рост набліжаньня мэдыцынскай дапамогі мы бачым і ў вёсцы. Так асноўнай нашай ячэйкай зьяўляецца доктарскі вучастак. Вось лічбы за апошнія гады:

Характар дапамогі і колькасьць устаноў.	НА 1-е СТУДЗЕНЯ 1924 г.	1925 г.	1926 г.	1927 г.	1928 г.
На 101 раёне БССР ёсьць: раённых больніц	34	75	94	115	120
Колькасьць ложкаў у сельскіх мясцовасьцях	1.745	1 358	1.689	2.403	2.570
Радыус вучастка	14 в.	13,5	12.7	11,8	11,6
Колькасьць жыхар. на 1 докт. вучастак	22.170	22.000	19.900	18.400	18.342
Колькасьць зуб. габінэтаў у сельск. мясцовасьцях	0	58	83	110	123
Колькасьць акуш фельчар. пунктаў	189	126	145	148	141
Сельскіх докт. амбулят.	93	98	102	130	132

Іншы малюнак можна было наглядаць у 1913 годзе. Сярэдняя лічба жыхароў на 1 докт. вучастак была 50.720, радыус у сярэднім быў раўны 21 в. Тое самае адносіцца і да ліку ложкаў. На прыблізных падліках у даваенны час, у перыяд з 1913 па 1914 г. г., у межах Менскай, Магілеўскай і Віцебскай губэрняў, інакш кажучы, на тэрыторыі БССР, і ў гарадох было ўсяго 1.900 ложкаў. Сюды ўваходзяць лекавыя ўстановы Чырвонага Крыжу, яўрэйскія і прыватныя лячэбніцы. У вёсцы было прыблізна каля 1.000 ложкаў.

На 1 студзеня 1928 г. у гарадох мы ўжо маем 4.097 ложкаў разам з санаторыямі, ня лічачы дзіцячых дамоў і ясьляў, а ў вёсцы за гэты-ж час колькасьць ложка ўзрасла да 2.570 Такім чынам, агульна на 1 студзеня 1928 г. усіх ложкаў па Беларусі ёсьць 6.667, г. зн. больш чым у 2 разы таго, што было пры царызьме.

Застрахаваныя карыстаюцца мэдыцынскай дапамогай у агульных больніцах. Ва ўсіх буйных гарадох і акруговых цэнтрах дапамога на даму даецца з разьліку 5 доктарскіх наведваньняў на 1 застрахаванага.

Для вывучэньня прафэсійных захворваньняў сярод рабочых у 1926 г. была арганізавана спэцыяльная „клініка прафэсійных хвароб", пераўтвораная цяпер у Інстытут, якая правяла вялікую дасьледчую працу на цэлым шэрагу шкодных вытворчасьцяў.

Вялікую ўвагу ўдзяляе Н. К. Аховы Здароўя барацьбе з сацыяльнымі хваробамі, з якіх сухоты ў БССР займаюць віднае месца як па распаўсюджаньню, так і па сьмяротнасьці. Па даных Цэнтр. Стат. Управы за 1926 г. па ўсёй рэспубліцы захварэла сухотамі 52.427 і памёрла ў тым-жа годзе 4.998, што складае 7,8 проц. да агульнай сьмяротнасьці насельніцтва. Лічбы наступных гадоў яшчэ не даюць права гаварыць, што мы зламалі гэты біч рабочае клясы, але можна думаць, што ўжо намячаецца тэндэнцыя да спыненьня далейшага росту хваробы.

Уся супроцьтубэркулёзная арганізацыя пабудавана на дыспансэрных пачатках. На 1 кастрычніка 1928 г. ёсьць 17 тубэркулёзных дыспансэраў і пунктаў, з якіх некаторыя разьмешчаны непасрэдна на вёсцы. У верасьні 1928 г. у Менску адчынен Дзяржаўны Тубэркулёзны Інстытут, які будзе навукова-клінічным і дасьледчым цэнтрам.

З вэнэрычных хвароб асаблівую небясьпеку для БССР прадстаўляе сыфіліс, які ў цэлым шэрагу сельскіх мясцовасьцяў носіць бытавы характар.

Вэнэрычную дапамогу аказваюць дыспансэры, якія маюцца ва ўсіх гарадох (11 дыспансэраў і 2 вэнпункты) і раённыя доктарскія амбулаторыі.

Яшчэ адзін від захворваньня ў БССР звароччвае на сябе ўвагу—гэта псыхічныя хваробы. Цэлы шэраг нацыянальных і сацыяльных момантаў БССР уплывае вельмі неспрыяюча ня толькі ў сэнсе распаўсюджаньня псыхічных хвароб, але і ў сэнсе аказаньня мэдыцынскай дапамогі псыхічным хворым. На даных усесаюзнага перапісу ў 1926 г. у БССР яўных псыхічных хворых зарэгістравана 8.615, з якіх прыраджоных 4631. Тут сказалася шмат фактараў, якія паслужылі прычынай псыхічнага захворваньня. На першым месцы, канешне, трэба паставіць імпэрыялістычную і грамадзянскую войны, якія пакінулі пасьля сябе не мала ахвяр. Мэдычная дапамога гэтым хворым з кожным годам значна паляпшаецца.

Апроч больнічнага лячэньня праводзіцца дыспансэрная праца, пачынаецца шырокая папулярызацыя патраната хворых, будуюцца працоўныя калёніі. Для шпіталізацыі нервовых хворых у 1928 годзе прыстасавана да пабудовы нервовага санаторыя ў Полацкай акрузе.

Чым асабліва можа ганарыцца савецкая мэдыцына ў Беларусі—гэта шырокай сеткай устаноў па ахове мацярынства і дзяцінства. Тут Н. К. Аховы Здароўя ставіў сваёй задачай арганізацыю дзіцячых устаноў—кансультацый і ясьляў на прадпрыемствах лічачы, што адчыненьне тых дзіцячых устаноў і шырокае патраніраваньне дзяцей,—ёсьць лепшая мэтодыка ў прафілактыцы дзіцячага выхаваньня.

Але дзяржава, як бы моцнай яна ні была, ніколі не ўдалося-б поўнасьцю абслужыць дзіцячае насельніцтва, калі-б ня прышла на дапамогу савецкая грамадзкасьць. У гэтым выпадку адыгрывае вялікае значэньне ініцыятыва, якую выяўляюць каапэрацыйныя арганізацыі ў горадзе, будуючы ў жыльлёвых таварыствах ясьлі. Тое-ж самае робяць калгасы на вёсцы. Гэта трэба падтрымліваць і на гэтаму шляху ісьці і ў далейшым.

Праца ў ясьлях і дзіцячых кансультацыях праводзіцца на нацыянальных мовах (беларускай, яўрэйскай, польскай)—адпаведна роднай мове абслугоўваемай групы насельніцтва.

Ахову здароўя дзяцей і рабочых падлеткаў НК Аховы Здароўя будуе пад вуглом масавага распаўсюджаньня мэтадаў фізычнага выхаваньня працоўных і праводзеньня шырокіх аздараўляючых мерапрыемстваў у школе. Фізкультура ўзята пад пільны мэдыцынскі кантроль, школьнае будаўніцтва і дзіцячае выхаваньне праходзяць у цесным кантакце з школьна-санітарнай арганізацыяй.

У сучасны момант ва ўсіх акруговых гарадох БССР маюцца дзіцячыя дыспансэры і пры іх антрапомэтрычныя габінэты, якія прапусьцілі праз сябе значную колькасьць школьнікаў і фізкультурнікаў. Задача ў далейшым—стварыць з антропомэтрычных габінэтаў установы дыспансэрнага тыпу—прафіляктычныя амбуляторыі для здаровых, дзе можна было-б пачаць працу па шырокаму абхвату здаровага насельніцтва Беларусі.

Матар'яльнай базай аховы здароўя зьяўляюцца: дзяржаўны і мясцовы бюджэты, адлічэньні на сацыяльнае страхаваньне па фонду „Г" і інш. спэцыяльныя сродкі.

Рост выдаткаваньня сродкаў відаць з наступнай табліцы:

	1926-27 г.	1927-28 г.	1928-29 г. арыентыровачна.
Дзярж. бюджэт	1.884.800	2.102.700	2.371.161
Мясц. »	5.064.300	5.421.800	6.008.500
Лячэбны ф нд „Г".	3.607.850	3.523.000	3.721.498
Спэц. сродкі	62.500	163.000	163.000
Усяго	10.619.450	11.210.500	12.264.159

Апарат НК Аховы Здароўя і яго органаў на мясцох пайшоў нераўнамерна па функцыянальна-інспэктарскую сыстэму. Кіраўніцтва і фінансаваньне ўстаноў дэцэнтралізавана. Увесь апарат НК Аховы Здароўя складаецца з 20 чал., а на мясцох кожная акруговая інспэктура аховы здароўя мае ня больш 2-3 працаўнікоў. Уся навукова практычная праца згрупавана ў інстытутах, якіх пры НК Аховы Здароўя ёсьць пяць; інстытут сацыяльнае гігіены, санітарна-гігіенічны, мікробіолёгічны, сухотны і одонтолёгічны. З восені 1928 г. прыступлена да пабудовы інстытута фізычных мэтадаў лячэньня і хіміка-фармацэўтычнага заводу.

Пры НК Аховы Здароўя, як сталы орган, які плянуе будаўніцтва аховы здароўя, працуе Навуковы Мэдычны Савет, складзены з лепшых прадстаўнікоў катэдраў мэдыцынскага факультэту БДУ.

Падагульняючы, можна з упэўненасьцю сказаць, што будаўніцтва аховы здароўя ў БССР значна перагнала эпоху царызму.

Канешне, гэтыя дасягненьні ня трэба разглядаць, як вынік дзейнасьці толькі органаў аховы здароўя. Гэты посьпех безумоўна цесна зьвязаны з агульным гаспадарчым і культурным уздымам рэспублікі, што ў сваю чаргу зрабілася магчымым толькі пры савецкай уладзе.

Але трэба памятаць, што гэта ўсё толькі пачатак вялікай справы; ня толькі трэба прасоўваць наперад і разьвіваць, але і замацаваць цьвёрда і трывала тыя посьпехі, якіх мы дабіліся на санітарным фронце.

Перад намі на бліжэйшыя гады стаяць тры асноўныя задачы:

1) разьвіваць дыспансэрызацыю мэдыка-санітарнай дапамогі на рабочых прадпрыемствах;

2) забясьпечыць мэдычнай дапамогай грамадзкія сэктары сельскае гаспадаркі—камуны, калгасы, арцелі і саўгасы;

3) усе сілы кінуць на ўзмацненьне санітарнай арганізацыі і навакол яе сабраць рабоча-сялянскую грамадзкасьць.

М. БАРСУКОЎ.

Да абраньня ў акадэмікі БАН Б. Тарашкевіча.

Рэзалюцыя Акадэмічнай Рады ІБК.

24-га сьнежня адбылося ўрачыстае паседжаньне Акадэмічнай Рады ІБК, якая прыняла наступную рэзалюцыю аб абраньні Б. Тарашкевіча ў акадэмікі:

— «Заслухаўшы даклад Я. Лёсіка аб гістарычных заслугах Браніслава Тарашкевіча ў галіне вывучэньня ім беларускай мовы, сход Акадэмічнай Рады навуковых працаўнікоў ІБК лічыць, што Тарашкевіч сваёй беларускай граматыкай заправуды палажыў аснову і стварыў навуковыя прадпасылкі для разьвіцьця беларускай літаратурнай мовы, чаму ён па справядлівасьці лічыцца бацькам беларускай граматыкі.

Значэньне Браніслава Тарашкевіча ў беларускім моваэнаўстве такое-ж, як Даброўскага ў агульна-славянскім, як Ламаносава ў расейскім.

У сувязі з рэарганізацыяй ІБК у Беларускую Акадэмію Навук сход Акадэмічнай Рады разам з навуковым пэрсаналам аднагалосна ўхваліў кандыдатуру Браніслава Тарашкевіча ў правадзейныя члены Беларускай Акадэміі Навук (акадэмікі) па катэдры беларускай мовы, аб чым і пастаноўлена давесьці да ведама ўрадавай камісіі пры ЦВК БССР».

Ушанаваньне песьняра працы.

24-га сьнежня ў Доме Культуры адбыўся вечар, прысьвечаны прыезду ў Менск папулярнага яўрэйскага пісьменьніка А. Рэйзіна. Пясьняр працы і нядолі, пясьняр змаганьня за лепшую будучыню ў часы чорнай рэакцыі царызму, быў з энтузіязмам спатканы працоўнымі коламі г. Менску.

Прывітаць гасьця прышлі рабочыя з заводаў, саматужнікі, настаўніцтва, партыйныя і савецкія дзеячы.

Чаму так горача вітае савецкая грамадзкасьць А. Рэйзіна?

Таму, што Рэйзін у часы панаваньня разьюшанага расейскага самаўладзтва зразумеў, што рабочая кляса гэта—кляса будучыны. Ён быў далёкі ад вузкага нацыяналізму, які ў той час панаваў сярод яўрэйскай інтэлігенцыі. У той сумны перыяд уціску і нацыянальнай розьні. Рэйзін сьпяваў інтэрнацыянальныя ідэалы, братэрства і роўнасьць сярод усіх працоўных, усіх нацый.

— А. Рэйзін,—адзначыў у сваім прывітаньні т. Ашаровіч,—ня госьць наш, а наш брат, наш блізкі крэўны па духу. Рэйзін вярнуўся зараз да тае крыніцы, адкуль ён можа чэрпаць сваё натхненьне, тут, у Савецкім Саюзе, Рэйзін можа ўбачыць, якператварыліся ў сапраўднасьць яго ідэалы, тут ён можа чэрпаць натхненьне для сьпеваў аб гэраізьме рабочае клясы, аб нябачным у гісторыі чалавецтва размаху будаўніцтва ва ўсіх галінах жыцьця, калі ўладаром гэтага жыцьця стаў рабочы і селянін.

З вялікай прывітальнай прамовай выступіў Наркамасьветы т. Баліцкі.

— Я прынашу шчырае прывітаньне,—сказаў т. Баліцкі,—выдатнаму яўрэйскаму пісьменьніку Абраму Рэйзіну. Абрам Рэйзін пакінуў Беларусь 16 год таму назад, ён пакінуў яе тады, калі над Беларусьсю панаваў царскі ўрад, калі рабочыя і сяляне Беларусі прыгняталіся царскім жандарам. Але дзякуючы волі Кастрычніка, дзякуючы волі пралетарыяту зьявіліся Рэспублікі Саветаў.

У час царскай рэакцыі А. Рэйзін апяваў у сваіх творах гаротнае жыцьцё працоўных яўрэйскага мястэчка. Зараз-жа ў песьнях рабочае клясы няма суму, няма жалю. У нашых сучасных песьнях гучыць перамога, гучыць бадзёрасьць і радасьць новага жыцьця, новага вялізарнага, нябачнага будаўніцтва.

— Нам хацелася-б, каб Рэйзін, як ураджэнец Беларусі, адбіў у сваіх творах, у сваіх песьнях нашу гэроіку змаганьня.

Ад імя асацыяцыі беларускіх пісьменьнікаў выступіў т. Барашка, які прывітаў гасьця.

— Тав. Рэйзін,—зварачваецца Барашка да пісьменьніка,—вас зрабіў нашым гасьцём царскі ўрад, які выганяў з Беларусі сотні і тысячы беларусаў і яўрэяў.

Нацыянальны і эканамічны ўціск прымушалі вялікія масы беларусаў і яўрэяў шукаць шчасьця ў іншых краінах. Зараз-жа ў нас зусім іншае жыцьцё. Яўрэйскія рабочыя, беларускія рабочыя сталі гаспадарамі свайго жыцьця.

З прывітаньнямі таксама выступалі т. т. Ошараў, Агурскі, Зьмітрок Бядуля ад «Узвышша», Дунец, ад імя Менскага гарсавету Пасынкоўскі, яўрэйскіх паэтаў—І. Хоррык і інш.

У сваім адказным слове Рэйзін падзякаваў за гарачае прывітаньне.

Для мяне,—кажа Рэйзін,—вялікае шчасьце бачыць усе вашы дасягненьні, бачыць, як новы гаспадар будуе пановаму сваё жыцьцё.

УСТАНОВАМ НЕАБХОДНА УПАРАДКАВАЦЬ ПРЫЁМ НАВЕДВАЛЬНІКАЎ.

(З абсьледаваньня НК РСІ).

Часта па той ці іншай справе наведвальніку абавязкова трэба бачыць самога кіраўніка ўстановы—наркома, загадчыка... [illegible]

[illegible]

Інтарэсы беспрабойнага і выразнага абслугоўваньня працоўных мас Савецкае рэспублікі абавязваюць нас ужыць самыя рашучыя і радыкальныя захады, каб забясьпечыць працоўным у пэўныя дні прыём у любога працаўніка любое савецкае ўстановы.

У гэтым пытаньні ніякага палепшаньня ня будзе, калі нават кожная ўстанова вызначыць цьвёрды час прыёму ў сябе, але гэты час (дзень і гадзіна) будзе ім выбраны па свайму сэпаратна, асобна ад іншых устаноў, г. зн., калі час прыёму ў розных установах будзе розны. Папершае, такі разнабой не дае ніякае магчымасьці рабочаму і селяніну запомніць, у які, уласна дзень забясьпечан прыём у Наркамземе, у які—у НК Фінансаў, калі ў Акрвыканкоме і г. д., а падругое, мы ня будзем гарантаваны ад няўхільнага зрыву назначаных дзён.

Таму ў інтарэсах шырокіх колаў працоўных—неабходна ўвесьці такое мерапрыемства:—па ўсёй БССР, на ўсіх абсалютна нялях і зьвеньнях працы ўстанаўлнюцца [illegible]

рак і пятніца ці якія небудзь іншыя два дні). Значыцца, калі ён пойдзе, ці паедзе ў адзін з гэтых двух дзён, яму за... [illegible]

... свае асабістыя справы вырашаць ужо няма магчымасьці з прычыны занятасьці, а ўвечары ніхто ня прымаюць, ня выслухоўваюць, не растлумачваюць.

Калі па канкрэтных умовах працы тае ці іншае ўстановы нельга будзе на кожнае дзяжурства назначаць адказных працаўнікоў, дык вячэрнія дзяжурствы—нават самых звычайных тэхнічных працаўнікоў—прынясуць значную карысьць працоўным, хоць-бы тым, што сама зацікаўленая асоба раскажа супрацоўніку сваю справу, ці перадасьць яму заяву і будзе ўпэўнена, што яго справе будзе дадзен далейшы рух без валакіты. Зразумела, увядзеньне дзяжурства абавяжа ўстанову выпрацаваць адпаведныя правілы па прыёму наведвальнікаў, руху іх спраў і інш.

Таксама неабходна ўвесьці абавязковыя дзяжурствы ў выхадныя дні.

Калі усё гэта ўдасца правесьці, дык мы будзем мець поўнае вырашэньне пытаньня аб прыёме наведвальнікаў, тады ня прыйдзецца „лавіць" таго, ці іншага працаўніка, ня прыйдзецца марнаваць на чаканьне [illegible]

Ф. Ж.

КАНТРАКТАЦЫЯ Ў МЕНШЧЫНЕ.

Па Меншчыне ўвесну бягучага году закантрактавана пад вясеньнія культуры 3910 гэкт. зямлі і пад азімыя пасевы—5542 гэкт.

3930 паасобных сялянскіх гаспадарак, з якіх 1446 гаспадарак заключылі групавыя дагаворы, і 88 калектыўных гаспадарак па Меншчыне ўцягнуты ў справу кантрактацыі.

Зараз праходзіць збор закантрактаваных культур па дагаворах вясеньняй кантрактацыі, які павінен даць наступную прадукцыю: бульбы—57390 цэнт., ячменю—2336 цэнт., ільна-насеньня—975 цэнт., ільна-валакна—875 цэнт., насеньня траў—4674 цэнт.

Лічбы красамоўна гавораць за тое, што зараз ужо кантрактацыя займае віднае месца ў справе забясьпечаньня дзяржаўнае прамысловасьці прадуктамі і на далейшае павінна стаць моцным фактарам пляновае ўвязкі паміж вытворчасьцю сельскае гаспадаркі і дзяржаўнай прамысловасьцю.

Па Меншчыне, па пляну АКРЗА, мяркуецца ў наступную вясну закантрактаваць пад яравыя культуры, карняплоды і гародніну звыш 10.000 гэкт. зямлі, што перавышае плошчу закантрактаванага ўвясну бягучага году ў 2 з пал. разы.

Кантрактацыя павінна стымуляваць павялічэньне плошчы пасеву і стаць фактарам агрыкультурных мерапрыемстваў па масаваму ўкараненьню ў сялянскія гаспадаркі чыста-гатунковага насеньня і ўвядзеньня палепшаных способаў апрацоўкі зямлі.

Выдача кантрактатарам у асеньнюю кантрактацыю 43000 руб. крэдыту і разьмеркаваньне паміж імі 11000 пудоў насеннага гатунковага жыта, 42000 пуд. штучнага ўгнаеньня, 230 штук буйных сел.-гасп. машын і звыш 500 дробных, гаворыць за тое, што кантрактацыя выпаўніць стаячыя перад ёю задачы па падняцьцю сельскае гаспадаркі.

Снабжаючы пасеўшчыкаў грашовымі авансамі, насеньнем і сель.-гасп. машынамі, кантрактацыя робіцца адною з галоўных форм вытворчай дапамогі беднаце, вызваляючы апошнюю з пад кулацкай арэнды, кулацкага крэдыту і машынапракату.

Такім чынам, кантрактацыя павінна стаць моцным арудзьдзем клясавае барацьбы на вёсцы.

Прымаючы пад увагу вялікія задачы, стаячыя перад сыстэмай с.-г. кааперацыі, якая фактычна праводзіць у жыцьцё ідэю кантрактацыі, на дапамогу апошняй павінны быць мабілізаваны ўсе актыўныя сілы вясковае грамадзкасьці, савецкіх і парт. устаноў.

З [illegible] задача закантрак... [illegible] па дагаворах вясеньняй [illegible], якая працякае надзвычайна нездавальняюча.

На 1 сьнежня дагаворы па бульбе выкананы ўсяго на 53,3 проц., па ячменю—на 37,8 проц., па ільна-насеньню—на 35 проц. і па ільна-валакну—на 8,2 проц.

Такое выпаўненьне дагавораў вясеньняй кантрактацыі, бязумоўна, прыходзіцца прызнаць вельмі нездавальняючым.

Асабліва дрэнна абстаіць справа выпаўненьня дагавораў вясеньняй кантрактацыі па Барысаўскаму і Бярэзінскаму раёнах, у якіх выпаўненьне дагавораў па асобных культурах не перавышае 30 проц.

Побач з аб'ектыўнымі ўмовамі, якія няспрыяюча адбіліся на выкананьні дагавораў кантрактацыі, як позьняя і сырая восень, затрымаўшая збор ураджаю і яго абмалот, трэба прызнаць, што да гэтага часу справе кантрактацыі ня была аддана належная ўвага з боку ўсіх грамадзкіх, партыйных і прафэсыянальных устаноў вёскі. Зараз навакол кантрактацыі мабілізуецца грамадзкая ўвага; злосныя нездатчыкі прыцягваюцца да судовай адказнасьці.

Кантрактацыя павінна застацца актам строгай умовы паміж прамысловасьцю і сельскай гаспадаркай, прычым абавязацельствы, якія бяруць на сябе абедзьве бакі, павінны быць выкананы поўнасьцю.

Зараз па Меншчыне працякае кантрактацыя бэконных сьвіней. Усяго мяркуецца закантрактаваць 1600 шт. На кожнага закантрактаванага падсьвінка выдаецца 10 пудоў моцных кармоў, прычым для бядняцкіх гаспадарак норма выдачы кармоў павялічана да 12 пудоў.

Райённая агранамія павінна прыняць больш актыўны ўдзел у справе кантрактацыі бэконных сьвіней, паколькі без яе непасрэднага ўдзелу ў гэтай справе могуць быць памылкі.

Надыходзіць паласа новых відаў кантрактацыі. Асабліва вялікая ўвага павінна быць аддана пераходу ад аднагадовае да шматгадовае кантрактацыі. Гэты від кантрактацыі павінен стаць моцным рычагом у рэарганізацыі сельскае гаспадаркі.

С. Ш.

Дапаможам палітычным зьняволеным.

(На сходзе менскага студэнцтва).

Хутка зала працасьветы напоўнілася студэнтамі рабфаку і унівэрсытэту.

На сцэне праф. Камінскі. Ён закідае прысутных весткамі аб жыцьці працоўных капіталістычных краін, аб бліжэйшых задачах МОПР'у.

Чым мацней стаіць СССР, кажа т. КАМІНСКІ, тым большая нянавісьць расьце ў буржуазеі да нас і да сваіх працоўных. Але савецкая краіна яшчэ больш узмацніцца і гэтым будзе датуль, пакуль не настане лад камуністычнага жыцьця на ўсім сьвеце.

Мы добра бачым зьверскія ўчынкі буржуазеі над «Беларускаю грамадою» над працоўнымі Лодзі, над, ня так даўно залітым імпэрыялістычнымі кулямі, рэвалюцыйным Кітаем і над працоўнымі шэрагу іншых капіталістычных краін.

Вось што кажуць лічбы: за апошні час па імпэрыялістычных краінах налічваецца 44370 чалавек забітых, 61217 параненых, 96429 ч. арыштаваны і кінута ў турмы.

Але ня гледзячы на такія расправы, палітычныя працэсы растуць з кожным днём.

За апошнія 9 месяцаў зарэгістравана 1403 палітычныя працэсы.

Мы павінны дапамагчы рэвалюцыйным працоўным капіталістычных краін як матар'яльна, так і маральна.

Тыя 12 тысяч рублёў, якія вызначана сабраць на карысьць Мопр'у па БССР, будуць сабраны поўнасьцю.

Варанецкі.

На барацьбу з бяспрытульнасьцю

У пачатку студзеня НК РСІ прыступае да вывучэньня стану бяспрытульнасьці па БССР і крыніц яе разьвіцьця, у мэтах папярэджаньня далейшага разьвіцьця і выпрацоўкі шэрагу мерапрыемстваў да хутчэйшай ліквідацыі дзіцячай бяспрытульнасьці.

У сучасны пераходны пэрыяд яшчэ доўгі час прыдзецца мець справу з бяспрытульнасьцю. Пакуль будуць клясы, да тэй пары будзе бяспрытульнасьць.

У нас бяспрытульнасьць — гэта спадчына, імпэрыялістычнай вайны, потым грамадзянскай вайны, інтрвэнцыі, блёкады, гаспадарчай рузрухі, голаду і г. д.

Ня прыходзіцца спыняцца на мерах барацьбы з бяспрытульнасьцю імпэрыялістычных краін і былой царскай Расеі. Даволі адзначыць жыцьцяпіс дарэвалюцыйных судоў Расеі, праз якія царскі урад вёў барацьбу з дзіцячай бяспрытульнасьцю, якая багата „чалавечымі дакумантамі», якія ўскрываюць крыніцы бяспрытульнасьці і правапарушэньняў, як вынік эканамічных і сацыяльных прычын таго часу.

Толькі камуністычная партыя і савецкая ўлада высунулі праблему аховы і абароны дзяцінства як у сям'і, так і па-за сям'ёй.

У напрамку барацьбы з бяспрытульнасьцю праароблена вялікая праца савецкімі ўстановамі, грамадзкасьцю. НК РСІ будзе вывучаць сыстэму і мэтады барацьбы з бяспрытульнасьцю і наколькі яна ажыцьцёўлена, якія ёсьць вынікі. Нельга абыйсьці бяз увагі пытаньні патранажу, усынаўленьня, прафілактыкі бяспрытульнасьці праз установы сацыяльнага выхаваньня, пастаноўкі працы і выхаваньня ў дзіцячых дамох, гарадкох, камунах і інш. Аб дапамозе на дому, дзіцячай юрыдычнай кансультацыі, працоўнай дапамозе. Наколькі вялікі размах дзейнасьці нашай грамадзкасьці.

На няпоўных вестках наш Саюз траціць на барацьбу з бяспрытульнасьцю штогодна да 65 міліёнаў. Усё ж гэта дазваляе шырока разгарнуць работу і тут вялікую дапамогу аказваюць дзяржаве грамадзкія арганізацыі—Т-ва „Прыхільнік дзяцей", цэнтральныя і мясцовыя дзіцячыя камісіі. Будзе вывучацца і іх праца. Пытаньне дзіцячае бяспрытульнасьці ў сучасны момант набывае важнае значэньне. Працай па вывучэньню стану бяспрытульнасьці займуцца таксама акруговыя АКБ-РСІ.

Каштоўнасьць гэтае працы будзе тады, калі ўся грамадзкасьць дапаможа НК РСІ высьветліць усе недахопы па працы барацьбы з бяспрытульнасьцю праз друк, праз паведамленьні ў акруговыя РСІ і НК РСІ, як аб недахопах тых ці іншых органаў, асоб, так і ўнясеньнем сваіх прапаноў аб палепшаньні і наладжваньні якога лепш працы. Выхавацелі і загадчыкі дзіцячых устаноў павінны на старонках газэты акруговых і цэнтральных падзяліцца з грамадзкасьцю сваімі дасягненьнямі і тымі мэтадамі, якія ўжываліся пры арганізацыі дзетдамаў і выхаваньні.

Усё гэта падагуліць працу, прыдасьць ёй чоткасьць. Асноўнымі дапаможнікамі па правядзеньню гэтае працы бязумоўна будзе, як заўсёды, ЛКСМБ.

Мікалаеў.

ХРОНІКА.

Утварэньне калёнізацыйнага фонду на балотах.

Водлуг меркаваньняў Наркамзему, на працягу бліжэйшых 5-ці гадоў мае... р. Брагінцы, па Асьвейскім балоце (Полацкай акр.) і Абрубычысьцік (Ар-... [illegible]

[illegible]

Работа па парыхтоўцы калёнфонду правадзіцца: на Мар'інскім масыве, па... [illegible] пашыраецца.

Менскі дзень.

—Заліке інтэрнацыянальны вечар быў наладжаны ЦП саюзу дрэваапрацоўчнікаў у саюзным клюбе. З дакладам—„Інтэрнацыянальнае выхаваньне рабочых" выступіў т. Сэовім. Вечар прайшоў з посьпехам.

[illegible]

Дэманстрацыя вучняў польскіх школ супроць сьвяткаваньня каляд.

Учора ў Менску адбылася дэманстрацыя вучняў польскіх школ супроць сьвяткаваньня каляд.

У дэманстрацыі прынялі ўдзел 6-я польская школа і вопытна-паказальная школа пры Польтэхнікуме.

У клюбе Розы Люксембург для дзяцей быў наладжан даклад і пастаўлена кіно.

Адказныя працаўнікі камсамолу на перавыбарах сельсаветаў.

У сувязі з справаздачна перавыбарчай кампаніяй сельсаветаў, выехалі адказныя працаўнікі ЦК ЛКСМБ для праводзеньня гэтай кампаніі. У раёны Менскай акругі выехаў сакратар ЦК ЛКСМБ тав. Галавач, у Бабруйскую акругу—загадчык ваеновым аддзелам ЦК ЛКСМБ тав. Сьцяпанаў і ў Полацкую акругу — сакратар польбюро ЦК ЛКСМБ тав. Якімовіч.

Забясьпечаньне прамысловасьці спэцыялістамі.

ВСНГ БССР зьвярнуўся з прапановай у шэраг спэцыяльных ВНУ аб заключэньні дагавораў са студэнтамі. Усяго мяркуецца заключыць 60 дагавораў, па якіх студэнты даюць абавязацельства працаваць на прадпрыёмствах ВСНГ Бел. ня менш 3 гадоў. З свайго боку ВСНГ Бел. будзе выплачваць гэтым студэнтам стыпэндыі ў разьмеры ад 50 да 75 руб. у месяц. Дагаворы будуць заключацца з тэхнолёгамі, хімікамі і спэцыялістымі па лясной прамысловасьці.

КРЭДЫТАВАНЬНЕ РАБОЧЫХ І СЛУЖАЧЫХ.

Менскі нарабкоп вызначыў для крэдытаваньня пайшчыкаў на 2-гі квартал 1928-29 году 330 000 руб.

З гэтай колькасьці на дробна-крамны крэдыт выдзелена 100.000 руб. і на доўгатэрміновае крэдытаваньне—230.000 руб.

Выдача крэдытаў пачнецца з 3-га студзеня.

Крэдытам будуць карыстацца толькі тыя пайшчыкі, якія ўнесьлі 15 руб. пай.

Трактары для калгасаў.

Белкалгассаюз атрымае ў бягучым гаспадарчым годзе, згодна пастановы Эканамнарады БССР, 28 трактараў, з іх 19 трактараў з Амэрыкі.

Апошнія будуць разьмеркаваны паміж найбольш моцнымі калектыўнымі гаспадаркамі.

Пушчан новы завод.

22 сьнежня ў Сьмілавіцкім раёне Менскай акругі пушчаны новы цагельны завод. Гэты завод у год выпусьціць 1.000.000 штук цэглы. У гэтым-жа раёне распачата пабудова чарапічнага заводу.

Збор страхавых плацяжоў.

15-га сьнежня закончыўся першы агульна-рэспубліканскі тэрмін наступленьня страхавых плацяжоў па абавязковаму страхаваньню ў сельскіх мясцовасьцях БССР.

Згодна вестак Белдзяржстраху, на 15-га сьнежня паступіла 2.078.431 руб., што складае 38,1 проц. налічаных плацяжоў. Павінна-ж было на гэты тэрмін паступіць 2.728.953 руб., альбо 50 проц. налічанага гадавога акладу.

Райвыканкомам і сельсаветам неабходна па гэтаму прыняць самыя рашучыя меры да ўзысканьня страхавых плацяжоў.

Падрыхтоўка сялянак на кааперацыйную працу.

Белкаапсаюз арганізуе 2-хмесячныя кааперацыйныя жаночыя курсы.

Апошнія будуць укамплектаваны выключна батрачкамі і сялянкамі-бяднячкамі.

Усяго на курсы будзе прынята 30 чал.

Мэта курсаў—падрыхтоўка новага кадру жанчын на практычную кааперацыйную працу.

Падрыхтоўка працаўнікоў для сталовак.

Белрабсэкцыя пастанавіла арганізаваць курсы па падрыхтоўцы адміністрацыйна-гаспадарчых працаўнікоў для сталовак.

На адчыненьне гэтых курсаў Белрабсэкцыя адпусьціла 2860 руб.

Курсы будуць працаваць на працягу месяца.

Культурныя навіны.

Пленум сэкцыі навуковых працаўнікоў.

Гэтымі днямі закончыў сваю працу пленум навуковых працаўнікоў БССР. На пленуме абмяркоўвалася пытаньне аб становішчы навукова даследчай працы ў Беларусі за апошнія 10 год. Быў заслуханы даклад т. Некрашэвіча і садаклады: па Беларускай С.-Г. Акадэміі—праф. Вэйса, па БДУ—праф. Пічэты.

Пытаньні аб навукова-дасьледчай працы выклікалі вялікую зацікаўленасьць з боку ўдзельнікаў пленуму. Дзеля больш шырокага абгаварэньня становішча навукова-дасьледчай справы, пастаноўлена шырока абмяркаваць гэта пытаньне на бліжэйшым зьезьдзе навуковых працаўнікоў, які мае быць скліканы ў лютым 1929 г.

Апроч гэтых пытаньняў, была заслухана інфармацыя праф. Вальфсона аб выніках пленуму сэкцый навуковых працаўнікоў СССР.

Падрыхтоўка навуковых працаўнікоў.

Дзеля падрыхтоўкі высока-кваліфікаваных навуковых працаўнікоў, Галоўнавука пастанавіла даць сродкі па працяг адукацыі за межамі тав. Каўцэвічу, які скончыў сёлета Пражскі палітэхнікум, па аддзелу электратэхнікі.

На біржы працы.

Іншагародні попыт на медпрацаўнікоў.

Біржы працы неабходны медпрацаўнікі для пасылкі: 1. У Халопеніцкі раён—2 акушэркі і 1 лекпом. 2. У Заслаўскую райбольніцу—3 медыцынскія сястры. 3. У Зембінскую больніцу—1 лекпом. 3. У Юравіцкі і Кляніцкі пункты, Смалявіцкага раёну—2 акушэркі. 5. У Пукавіцкі раён—3 акушэркі на ўрачэбныя пункты. 6. У Сьміловіцкі р-н—3 акушэркі. 7. У Бягомльскі раён—2 акушэркі. 8. У Пухавіцкую больніцу—1 сястра і 1 фармацэўт. 9. Чырвонаму крыжу, для раёну—2 зубныя ўрачы.

Беспрацоўныя, якія пажадаюць паехаць, павінны зьвярнуцца ў разумовую секцыю.

Працуючыя але жадаючыя перасяліцца ў намечаныя мясцовасьці, таксама павінны зьвярнуцца ў разумовую секцыю.

СУД.

ЗЬВЕРСКАЯ РАСПРАВА З ДЗІЦЁМ.

Уладзімір Сямашка вёскі Судабойкі, Самахв. р. пакахаў сусэдку Ліду Смольскую. Каханьне цягнулася амаль два гады. У выніку Смольская нарадзіла дзіця і прапанавала Сямашку зарэгістраваць шлюб.

— Жаніцца ня буду, еду ў Данбас,—сказаў Сямашка, чакай, як зьвярнуся, мо тагды і будзе вясельле.

Ліда Смольская стала чакаць. І калі ўрэшце сьпыталася ў Сямашкі, калі ж ён думае ехаць на заработкі і даваць на сына аліманты, Сямашка раззлаваўся і крыкнуў —судзіся, плаціць аліманты ня буду.

Ліда Смольская прад'явіла іск у нарсуд аб аліментах і нарсуд прысудзіў з яго па 2 р. 75 к. у месяц на карысьць Ліды Смольскай.

Сямашка зьмяніў свой тон пасьля суду —прышоў да Ліды Смольскай і прапанаваў зарэгістраваць шлюб—Ліда згадзілася і з сынам перайшла жыць да Сямашкі.

Настаі цяжкія дні жыцьця. На вачох Ліды Сямашка амаль кожны дзень зьдзекаваўся над сынам, біў яго, шчыпаў за вушы і г. д. Урэшце ноччу 26 красавіка 1928 г. калі дзіця заплакала, Сямашка схапіў сына за ногі і ўдарыў галавою аб падлогу некалькі разоў і забіў на сьмерць, а жонку Ліду Смольскую прагнаў з гаспадаркі.

Менскі акруговы суд прыгаварыў: Уладзіміра Тадоравага Сямашку на восем год і шэсьць месяцаў зьняволеньня з строгай адмежаваньнем.

Ж.

Таварыская падзяка.

Калектыў студэнтаў, супрацоўнікаў і выкладчыкаў Камуністычнага Унівэрсытэту Беларусі імя У. І. Леніна выносіць шчырую падзяку калектыву 1-га Беларускага Дзяржаўнага Тэатру, калектыву Беларускага Музычнага Тэхнікуму і Беларускай Дзяржаўнай Капэлы за даны імі канцэрт на раўшніку Беларускага Мастацтва ў Камвузе 23 XII г. г.

Нумары, якія былі даны на раўшніку, паказалі, што праца памянёных устаноў на культурным фронце мае значныя посьпехі.

Калектыў Камвузу спадзяецца, што БДТ, Музычны Тэхнікум і Капэла—на сьпяхова пойдуць далей па шляху разьвіцьця пралетарскай культуры.

По даручэньню калектыву Камвузу: ТАРАСАЎ, ДАНІЛЬЧЫК.

Справачны аддзел.

Катыроўка пазык на 28-XII—1928 г.

1-я 6 проц. залатая пазыка; куп. 4.73, прад. 4.75.

2-я 6 проц. залатая пазыка; куп. 4.95,5 прад. 4.97,5.

Бяспроц. пазыка 1926 г.; куп. 120.75, прад. 122.75.

10 проц. дзярж. паз.1927 г.; куп. 25.95,5 прад. 25.05,5.

6 проц. дзярж. паз. індустр.; куп. 25.38, прад. 25.48.

3 сел. дзярж. пазыка 1927 г.; куп. 5.02, прад. 5.05.

12 проц. рэнтная паз.1927 г.; куп. 100.87, прад. 100.92.

2 паз. індустрыялізацыі з проц.; куп. 25.64, прад. 25.84.

2 паз. індустрыялізацыі без проц.; куп. 25.63, прад. 25.83.

2-я ўнутр. паз.; куп. 103.54, прад. 103.59.

Паштовая скрынка.

Маразэвічу П.—«По Дорновическ»—ня пойдзе. Дайце лепш падрабязна і паасобна на кожную тэму, тады будзе лепш відаць, аб чым ідзе гутарка.

Чэрнікаву Е. С.—Палітработа на тактыч. занятках — ня пойдзе. Дасылайце яшчэ.

Лібурніну—Пасьля летняй вучобы,

Процьку. Першы дзень паходу,

Фрадкіну—Здаволены—ня пойдзе.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю газэты „Савецкая Беларусь" для рэцэнзіі наступныя новыя выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва:

1. „На чыгунцы". Апавяданьні. Міхась Зарэцкі. Стар. 266, цана 1 руб. 25 кап.
2. „Вясной". З. Бядуля. Стар. 6, цана 20 кап. (Дзіцячыя казкі).

Апавяшчэньні.

— Дэканат Пэдфаку БДУ склікае з 3У студзеня 1929 г. 2-ю ўсебеларускую фізыка-матэматычную навукова-мэтадычную канфэрэнцыю, на якую запрашаюцца ўсе выкладчыкі матэматыкі і фізыкі тэхнікумаў, рабфакаў, прафтэхшкол, 9-гадовых школ 2-й ступені і поўных сямігодак.

Таварышы, жадаючыя прыняць удзел у працы канфэрэнцыі, павінны паведаміць Дэканат Пэдфаку не пазьней 30-XII—28 г.

— Агульны сход сэкцыі палавога выхаваньня адбудзецца замест серады 26-XII у пятніцу 28-XII у пэдтэхнікуме а 7 г. увечары.

На сходзе будзе заслухан даклад на тэму:

„Сродкі палавога выхаваньня".

Акрача сяброў сэкцыі, запрашаюцца ўсе настаўніцтва.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

ТЭАТР—КІНО.

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР.

ЧАЦЬВЕР, 27 сьнежня.

Саюзу савгандль-служачых „НАД НЁМНАМ"

Пачатак роўна а 8 гадз. увечары.

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА". Сусьветны баявік „Патомак Чынгіс-Хана" у 8 частках.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА". З аўторка 25 сьнежня „КАБІРЫЯ" У галоўнай ролі вядомы артыст МАЦІСТ. Пачатак з 7 гадзін.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ". З аўторка 25 сьнежня „Скарбы мора" У 2-х серыях.

1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР „ЮНЫ ПІЯНЭР". З аўторка 25 сьнежня „АБРЭК-ЗАУР". Пачатак з 3 гадз.

СПЯШАЙЦЕСЯ СВАЕЧАСОВА ПАДПІСАЦЦА НА ГАЗЭТУ „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ" НА 1929 ГОД

ПАМЯТАЙЦЕ 29 СЬНЕЖНЯ АПОШНІ ДЗЕНЬ ПРЫЁМУ ПАДПІСКІ

Крупскі мястэчковы савет паведамляе, што гр-ка Кавалёва Мар'я Еўдакімаўна жадае зьмяніць прозьвішча сына свайго Грэцкага Зьмітра Васільевіча 8 гадоў на прозьвішча другога мужа КАВАЛЁВА.

Асоб, якія маюць пратэсты супроць... [illegible]

ЗГУБЛЕНЫ.

[illegible]

ЗАГС адміністрацыйнага аддзелу г. Віцебску паведамляе, што паступіла заява ад чырвонаармейца роты сувязі № стралковага корпусу Сабачкіна Алеся Ільліча, які паходзіць з Маскоўскай губэрні і павету, Шчалкоўскае воласьці, вёскі Ходава, нарадж. 1905 г. аб зьмене прозьвішча „Сабачкіна" на „ГРЫГОР'ЕВА".

[illegible]

— Сяброўскі білет № 310824 Дубінскага І. Г., выд. Мазырскім мясцкомам саўгасаў, кв. 266.

— Даручэньне, выд. Белкаапрасам ад 16-VI-28 г. за № 10903, сьведчаньне Менскай Дзярж. Нат. канторы па рэестру за № 2-1645 на імя Пузоўскага Я. І., кв. 268.

— Вучотна-вайсковы білет № 107-30 Тарасэвіча Б. В., выд. Менгарваенкаматам, кв. 264.

[illegible]

Галоўлітбел 382.